

قانون تشکیلات، وظایف و انتخابات شوراهای اسلامی کشور و انتخاب شهرداران مصوب ۱۳۷۵/۳/۱ با اعمال آخرین اصلاحات

عناوین قوانین اصلاحی وارد بر قانون تشکیلات، وظایف و

انتخابات شوراهای اسلامی کشور و انتخاب شهرداران

- ۱- قانون تغییر عنوان اعضاء شوراهای اسلامی روستاهایی که به شهر تبدیل شده‌اند مصوب ۱۳۷۸/۵/۱۷.
- ۲- قانون اصلاح قانون انتخابات مجلس شورای اسلامی و اصلاح قانون تغییر عنوان اعضاء شوراهای اسلامی روستاهایی که به شهر تبدیل شده‌اند مصوب ۱۳۷۹/۸/۲۵.
- ۳- قانون استفساریه ماده (۷۱) قانون تشکیلات، وظایف و انتخابات شوراهای اسلامی کشور و انتخاب شهرداران مصوب ۱۳۷۵ مصوب ۱۳۸۲/۳/۶.
- ۴- قانون اصلاح مواد (۱)، (۲) و (۷) قانون تشکیلات، وظایف و انتخابات شوراهای اسلامی کشور و انتخاب شهرداران مصوب ۱۳۷۵ مصوب ۱۳۸۲/۵/۵.
- ۵- قانون اصلاح قانون تشکیلات، وظایف و انتخابات شوراهای اسلامی کشور و انتخاب شهرداران مصوب ۱۳۷۵ مصوب ۱۳۸۲/۷/۶.
- ۶- قانون اصلاح تبصره (۳) ماده (۷۱) قانون تشکیلات، وظایف و انتخابات شوراهای اسلامی و انتخاب شهرداران مصوب ۱۳۸۲/۸/۴.
- ۷- قانون اصلاح تبصره (۲) ماده (۷۱) قانون تشکیلات، وظایف و انتخابات شوراهای اسلامی کشور و انتخاب شهرداران مصوب ۱۳۸۲/۱۰/۲۷.
- ۸- قانون استفساریه ماده (۲۸) قانون تشکیلات، وظایف و انتخابات شوراهای اسلامی کشور و انتخاب شهرداران مصوب ۱۳۷۵ و اصلاحات بعدی آن مصوب ۱۳۸۴/۱۰/۲۵.
- ۹- قانون اصلاح قانون تشکیلات، وظایف و انتخابات شوراهای اسلامی کشور و انتخاب شهرداران مصوب ۱۳۸۵/۵/۴.
- ۱۰- قانون اصلاح موادی از قانون تشکیلات، وظایف و انتخابات شوراهای اسلامی کشور و انتخاب شهرداران مصوب ۱۳۷۵ و اصلاحات بعدی آن مصوب ۱۳۸۶/۸/۲۷.

۱۱- قانون تجميع انتخابات دوره پنجم شوراهای اسلامی با دوره یازدهم ریاست جمهوری مصوب
۱۳۸۶/۳/۱

تذکر: به لحاظ رعایت اختصار از ذکر عناوین فوق در پاورقی‌ها صرف نظر و فقط به تاریخ تصویب آن
اشاره شده است.

فصل اول - تشکیلات

ماده ۱ - برای پیشبرد سریع برنامه‌های اجتماعی، اقتصادی، عمرانی، بهداشتی، فرهنگی، آموزشی و سایر امور رفاهی از طریق همکاری مردم با توجه به مقتضیات محلی اداره امور هر روستا، بخش، شهر، شهرستان یا استان با نظارت شورایی به نام شورای روستا [۱]، بخش، شهر، شهرستان یا استان صورت می‌گیرد و به منظور جلوگیری از تبعیض و جلب همکاری در تهیه برنامه‌های عمرانی و رفاهی استانها و نظارت بر اجراء هماهنگ آن، شورای عالی استانها مرکب از نمایندگان شوراهای استان تشکیل می‌شود. [۲]

ماده ۲ - مقصود از شورا در این قانون و سایر قوانین معتبر در خصوص شوراهای اسلامی کشوری شوراهای روستا، بخش، شهر، شهرستان، استان و عالی استانها می‌باشد. [۳]

ماده ۳ - دوره فعالیت شوراهای روستا و شهر از تاریخ تشکیل چهار سال می‌باشد که از نهم اردیبهشت ماه، سالروز فرمان تاریخی حضرت امام خمینی (ره) مبنی بر تشکیل شوراهای شروع و در هشتم اردیبهشت ماه چهار سال بعد خاتمه می‌یابد.

تبصره - انتخابات شوراهای روستا و شهر باید به صورتی برگزار شود که حداقل پانزده روز قبل از نهم اردیبهشت ماه اعضاء شوراهای مشخص شده باشند. [۴]

ماده ۴ - تعداد اعضاء شورای اسلامی روستاهای تا ۱۵۰۰ نفر جمعیت سه نفر و روستاهای بیش از ۱۵۰۰ نفر جمعیت و بخش پنج نفر خواهد بود. [۵]

ماده ۵ - در هر بخش شورای بخش که اعضاء آن پنج نفر می‌باشد با اکثریت نسبی از بین نمایندگان منتخب شوراهای روستاهای واقع در محدوده بخش تشکیل می‌شود و در صورتی که عضو معرفی شده از شورای روستا به عضویت اصلی و علی‌البدل شورای بخش انتخاب شود از عضویت شورای روستا خارج نخواهد شد.

تبصره - از يك روستا بیش از يك نفر نباید در شورای بخش حضور داشته باشد و در صورتی که تعداد روستاهای بخش کمتر از پنج روستا باشد اعضاء شورای بخش از میان مجموع اعضاء شوراهای روستاها انتخاب خواهند شد و نهایت حداقل باید از هر روستا يك نفر انتخاب گردد. [۶]

ماده ۶ - حذف گردید. [۷]

ماده ۷ - تعداد اعضاء اصلی و علی‌البدل شورای شهر به شرح زیر می‌باشد:

الف - شهرهای تا بیست هزار نفر جمعیت، پنج نفر عضو اصلی و دو نفر عضو علی‌البدل.

ب - شهرهای از بیست هزار نفر تا پنجاه هزار نفر جمعیت، هفت نفر عضو اصلی و سه نفر عضو علی‌البدل.

ج - شهرهای از پنجاه هزار نفر تا یکصد هزار نفر جمعیت، نه نفر عضو اصلی و چهار نفر عضو علی‌البدل.

د - شهرهای از یکصد هزار نفر تا دویست هزار نفر جمعیت، یازده نفر عضو اصلی و پنج نفر عضو علی‌البدل.

ه - شهرهای از دویست هزار نفر تا پانصد هزار نفر جمعیت، سیزده نفر عضو اصلی و شش نفر عضو علی‌البدل.

و - شهرهای از پانصد هزار نفر تا یک میلیون نفر جمعیت، پانزده نفر عضو اصلی و هفت نفر عضو علی‌البدل.

ز - شهرهای بیشتر از یک میلیون نفر تا دو میلیون نفر جمعیت، بیست و یک نفر عضو اصلی و هشت نفر عضو علی‌البدل.

ح - شهرهای بیش از دو میلیون نفر جمعیت، بیست و پنج نفر عضو اصلی و ده نفر عضو علی‌البدل.

ط - شهر تهران سی و یک نفر عضو اصلی و دوازده نفر عضو علی‌البدل.

تبصره - ملاک تشخیص جمعیت هر شهر و روستا، آخرین سرشماری عمومی نفوس و مسکن با اعلام رسمی مرکز آمار ایران خواهد بود. [۸]

ماده ۸ - در صورت استعفا، فوت یا سلب عضویت هر یک از اعضاء شورای روستا [۹] و شهر، عضو علی‌البدل به ترتیب آراء جایگزین می‌شود. [۱۰]

تبصره - هرگاه عضوی به هر دلیلی تا دوماه در جلسه شورا شرکت ننماید تا تعیین تکلیف نهایی که نباید بیش از شش ماه به طول بیانجامد از عضو علی‌البدل به عنوان جانشین در جلسات دعوت به عمل می‌آید. [۱۱]

ماده ۹ - در صورت تبدیل روستا به شهر، شورای شهر همان شورای روستا خواهد بود. چنانچه دو یا چند روستا به شهر تبدیل شود، شورای شهر از میان اعضاء شوراهای آن روستاها به ترتیب آراء در انتخابات و به نسبت جمعیت روستاها تشکیل می‌شود.

تبصره - چنانچه دو یا چند روستا ادغام و به یک روستا تبدیل شوند، شورای روستای جدید از میان اعضاء شوراهای روستاها به ترتیب آراء در انتخابات و به نسبت جمعیت روستاها تشکیل می‌شود. [۱۲]

ماده ۱۰ - نمایندگان مجلس شورای اسلامی، استانداران، فرمانداران، شهرداران [۱۳]، بخشداران، دهیاران و مدیران کل و رؤسای ادارات می‌توانند در جلسات شورای اسلامی حوزه مسئولیت خود بدون حق رأی شرکت کنند.

تبصره - شوراها در صورت ضرورت و بنا به دعوت [۱۴] بخشدار و فرماندار ذی‌ربط موظف به تشکیل

جلسه فوق‌العاده می‌باشند. این دعوت باید کتبی و با تعیین وقت قبلی و ذکر دستور جلسه باشد.

ماده ۱۰ مکرر - شورای شهرستان از نمایندگان شوراهای شهرها و بخشهای واقع در محدوده آن شهرستان که در مرحله اول با رأی اکثریت مطلق و در صورت عدم احراز در مرحله دوم با رأی اکثریت نسبی هر یک از شوراهای مزبور انتخاب و معرفی شده‌اند، تشکیل می‌گردد.

تبصره ۱ - در شورای شهرستان، از شورای هر بخش یک نفر و از شورای هر یک از شهرهای تا پانصد هزار نفر جمعیت یک نفر و بیش از پانصد هزار نفر جمعیت دو نفر و شهر تهران سه نفر عضویت خواهند داشت.

تبصره ۲ - تعداد اعضاء شورای شهرستان حداقل پنج نفر می‌باشد. چنانچه تعداد شهرها و

بخشهای يك شهرستان کمتر از پنج باشد، كسري تعداد اعضاء شوراي شهرستان تا پنج نفر به نسبت جمعيت هر بخش يا شهر، از شوراي بخش يا شهر مربوط تأمين مي‌شود. در هر صورت هر بخش يا شهر نبايد بيش از دو نفر نماينده در شوراي شهرستان داشته باشد، شهرستانهاي كه فقط يك بخش و يك شهر داشته باشند از محدوديت داشتن دونفر نماينده در شورا مستثني مي‌باشند. [۱۵]

ماده ۱۱ - شوراي استان از نمايندگان منتخب شوراهاي شهرستانهاي تابعه كه درمرحله اول با رأي اكثريت مطلق و در صورت عدم احراز، در مرحله دوم با اكثريت نسبي ازبين اعضاء شوراي شهرستان انتخاب و معرفي شده‌اند تشكيل مي‌شود.

تبصره - تعداد اعضاء شوراي استان حداقل پنج نفر است. چنانچه يك استان كمتر از پنج شهرستان داشته باشد كسري تعداد اعضاء شوراي استان تا پنج نفر به نسبت جمعيت از شوراهاي شهرستانهاي ذي ربط تأمين مي‌شود. در هر صورت هر شهرستان نبايد بيش از دو نماينده در شوراي استان داشته باشد و درصورتی كه استان فقط يك شهرستان داشته باشد، اعضاء شوراي استان همان اعضاء شوراي شهرستان خواهند بود. [۱۶]

ماده ۱۲ - شوراي روستا، بخش، شهر، شهرستان و استان در واحدهاي از تقسيمات كشوري تشكيل مي‌شود كه طبق قوانين و مقررات مربوط، به نام ده(روستا)، بخش، شهر، شهرستان و استان شناخته شده باشد. [۱۷]

ماده ۱۳ - در صورت دعوت شوراي بخش و شهر [۱۸] از بخشدار، شوراي شهر مركز شهرستان يا شوراي شهرستان از بخشدار يا فرماندار، شوراي استان از استاندار، يا ساير مسؤولين اجرائي سطوح فوق‌الذكر، مقامات مذکور در جلسات شورا شركت خواهند نمود. اين دعوت بايد كتبي و با تعيين وقت و ذكر دستور جلسه باشد. [۱۹]

ماده ۱۴ - شوراي عالي استانها، از نمايندگان منتخب شوراهاي استانها كه درمرحله اول با رأي اكثريت مطلق و در صورت عدم احراز، در مرحله دوم با اكثريت نسبي انتخاب و معرفي مي‌شوند، تشكيل مي‌گردد.

تبصره ۱ - از استانهاي تا دو ميليون نفر جمعيت، دو نماينده و از استانهاي داراي بيش از دو ميليون نفر جمعيت، سه نماينده و از استان تهران چهار نماينده در شوراي عالي استانها عضويت دارند.

تبصره ۲ - شوراي عالي استانها با درخواست وزير كشور موظف به تشكيل جلسه فوق‌العاده مي‌باشد.

تبصره ۳ - وزيران، رؤساي مؤسسات و سازمانهاي دولتي و نهادهاي عمومي غيردولتي با درخواست شوراي عالي استانها كه بايد به صورت كتبي و با تعيين وقت قبلي و ذكر دستور جلسه باشد، در جلسات آن شركت مي‌نمايند. [۲۰]

ماده ۱۴ مكرر - عضويت در كلييه شوراهاي موضوع اين قانون افتخاري است و شغل محسوب نمي‌شود. [۲۱]

تبصره ۱ - هر فرد مي‌تواند فقط عضو شوراي يك روستا يا يك شهر باشد.

تبصره ۲ - پذيرش استعفائي هر يك از اعضاء شورا منوط به تصويب شورا [۲۲] است.

تبصره ۳ - نامزدشدن اعضاء شوراهاي اسلامي روستا و شهر در انتخابات مجلس شوراي اسلامي منوط به پذيرش استعفائي آنها از سوي شورا، قبل از پايان مهلت قانوني مي‌باشد. [۲۳]

ماده ۱۵ - جلسات شوراها علني و با حضور دو سوم اعضاء اصلي رسميت مي‌يابد و تصميمات با اكثريت مطلق آراي حاضرين معتبر است و تشكيل جلسات غيرعلني منوط به تصويب دو سوم اعضاء حاضر در جلسه مي‌باشد. [۲۴]

ماده ۱۵ مکرر - اولین جلسه شوراهای روستا به دعوت بخشدار و شورای شهر به دعوت فرماندار در تاریخ مقرر در ماده (۳) قانون تشکیل می‌شود. همچنین شوراهای فرادست به ترتیب، شورای بخش به فاصله یک ماه پس از تشکیل سه‌چهارم شوراهای روستاهای تابع بخش به دعوت بخشدار، شورای شهرستان به فاصله یک ماه پس از تشکیل دوسوم شوراهای شهر و بخش در محدوده آن شهرستان به دعوت فرماندار، شورای استان به فاصله یک ماه پس از تشکیل دوسوم شوراهای شهرستانهای واقع در محدوده آن استان به دعوت استاندار و شورای عالی استانها به فاصله یک ماه پس از تشکیل دوسوم شوراهای استانها به دعوت وزیر کشور تشکیل می‌شود. [۲۵]

ماده ۱۶ - اولین جلسه شوراهای موضوع این قانون وفق ماده (۱۵ مکرر) [۲۶] به دعوت مسئولین واحدهای تقسیمات کشوری مربوط و با هیأت رئیسه سنی تشکیل می‌شود تا هیأت رئیسه شورا شامل یک رئیس و یک نایب رئیس و حداقل یک منشی برای مدت یک سال [۲۷] انتخاب شوند. [۲۸]

ماده ۱۶ مکرر - در صورت استعفا، فوت یا سلب عضویت هر یک از اعضاء شوراهای بخش [۲۹]، شهرستان، استان و عالی استانها، عضو جدید حداکثر ظرف مدت یک ماه باید جایگزین شود. [۳۰]

فصل دوم - انتخابات

الف - کیفیت انتخابات

ماده ۱۷ - انتخاب اعضاء شورای روستا و شهر [۳۱] به صورت مستقیم، عمومی، با رأی مخفی و اکثریت نسبی آراء خواهد بود.

تبصره - در صورتی که آرای دو یا چند نفر از داوطلبان مساوی باشد اولویت با ایتارگران می‌باشد و در صورت نبودن افراد مذکور اولویت با فرد یا افرادی است که دارای مدرک تحصیلی بالاتر هستند و در صورت یکسان بودن مدرک تحصیلی ملاک انتخاب قرعه است.

ماده ۱۷ مکرر - وزارت کشور می‌تواند با هماهنگی هیأت مرکزی نظارت بر انتخابات، قرائت و شمارش آراء را در تمام یا تعدادی از حوزه‌های انتخابیه با استفاده از رایانه انجام دهد. [۳۲]

ماده ۱۸ - در هر نوبت انتخابات هر شخص واجد شرایط حق دارد فقط یک بار در یک شعبه اخذ رأی با ارائه شناسنامه رأی دهد.

تبصره - در انتخابات میان‌دوره‌ای، در هر حوزه کسانی حق رأی دارند که در انتخابات قبلی آن دوره در همان حوزه رأی داده باشند یا در هیچ حوزه‌ای رأی نداده باشند. [۳۳]

ماده ۱۹ - در موارد زیر برگ‌های رأی باطل می‌شود ولی جزو آرای مأخوذه محسوب می‌گردد و مراتب در صورتجلسه قید و برگ‌های رأی مذکور ضمیمه صورتجلسه خواهد شد:

الف - آراء ناخوانا باشد.

ب - آرائی که از طریق خرید و فروش به دست آمده باشد.

ج - آرائی که دارای نام رأی دهنده یا امضاء یا اثر انگشت وی باشد.

د - آرائی که کلاً حاوی اسامی غیر از نامزدهای تأیید شده باشد.

ه - آرائی که سفید به صندوق ریخته شده باشد.

تبصره - چنانچه برگ رأی مشتمل بر اسامی خوانا و ناخوانا باشد فقط اسامی ناخوانا باطل خواهد بود.

ماده ۲۰ - در موارد زیر برگ‌های رأی باطل می‌شود و جزو آرای مأخوذه محسوب نمی‌گردد و مراتب در صورتجلسه قید و برگ‌های رأی مذکور ضمیمه صورتجلسه خواهد شد:

الف - کل آرای صندوقی که فاقد لاک و مهر یا پلمپ [۲۴] انتخاباتی باشد.

ب - کل آرای مندرج در صورتجلسه‌ای که صندوق اخذ رأی آن فاقد اوراق رأی با برگ‌های تعرفه باشد.

ج - آرائی که زائد بر تعداد تعرفه باشد.

د - آرائی که فاقد مهر انتخاباتی باشد.

ه - آرائی که روی ورقه‌ای غیر از برگ رأی انتخاباتی نوشته شده باشد.

و - آرای کسانی که به سن قانونی رأی دادن نرسیده باشند.

ز - آرای که با شناسنامه افراد فوت شده یا غیر ایرانی اخذ شده باشد.

ح - آرای که با شناسنامه غیر یا جعلی اخذ شده باشد.

ط - آرای که با شناسنامه کسانی که حضور ندارند اخذ شده باشد.

ی - آرای که از طریق تهدید به دست آمده باشد.

ک - آرای که با تقلب و تزویر "در تعرفه‌ها، آرا، صورتجلسه‌ها و شمارش" به دست آمده باشد.

تبصره ۱ - آرای زاید مذکور در بند (ج) به قید قرعه از کل برگ‌های رأی کسر می‌شود.

تبصره ۲ - چنانچه احراز شود که رأی دهنده بیش از یک برگ رأی به صندوق ریخته باشد، همه اوراق وی باطل است و جزء آرای مأخوذه محسوب نخواهد شد.

ماده ۲۱ - در صورتی که در برگ رأی علاوه بر اسامی نامزدهای تأیید شده اسامی دیگر نوشته شده باشد، برگ رأی باطل نیست و فقط اسامی اضافه‌خوانده نمی‌شود.

ماده ۲۲ - در صورتی که اسامی نوشته شده در برگ رأی بیش از تعداد لازم باشد، اسامی اضافه از آخر خوانده نمی‌شود.

ماده ۲۳ - در صورتی که در برگ رأی نام یک داوطلب چند بار نوشته شده باشد فقط یک رأی برای او محسوب می‌شود.

ماده ۲۴ - در حوزه‌های انتخابیه‌ای که تا ده نفر نامزد انتخاباتی داشته باشد نامزدها می‌توانند به تنهایی یا اشتراک برای هر یک از شعبه‌های ثبت نام و اخذ رأی و در حوزه‌های انتخابیه‌ای که بیش از ده نفر نامزد داشته باشد برای هر پنج شعبه ثبت نام و اخذ رأی یک نفر نماینده جهت حضور در محل شعب اخذ رأی به هیأت اجرائی معرفی نمایند.

تبصره - چنانچه نمایندگان کاندیداها تخلفی در شعب اخذ رأی مشاهده نمایند بدون دخالت مراتب را به هیأت اجرائی و نظارت کتبا اعلام خواهند نمود.

ب - شرایط انتخاب‌کنندگان و انتخاب‌شوندگان

ماده ۲۵ - انتخاب‌کنندگان باید دارای شرایط زیر باشند:

۱ - تابعیت کشور جمهوری اسلامی ایران.

۲ - حداقل سن ۱۸ سال [۲۵] تمام در روز اخذ رأی .

۳ - سکونت حداقل یک سال در محل اخذ رأی ، به استثنای شهرهای بالای یکصد هزار نفر جمعیت.

تبصره - کسانی که محل کار آنان خارج از محدوده حوزه انتخابیه باشد ولی افراد تحت تکفل آنان مانند همسر و فرزندان حداقل یک سال قبل از انتخابات در حوزه انتخابیه سکونت داشته باشند می‌توانند در همان حوزه رأی دهند.

ماده ۲۶ - انتخاب‌شوندگان هنگام ثبت نام باید دارای شرایط زیر باشند:

الف - تابعیت کشور جمهوری اسلامی ایران.

ب - حداقل سن ۲۵ سال تمام. [۲۶]

ج - اعتقاد و التزام عملی به اسلام و ولایت مطلقه فقیه.

د - ابراز وفاداری به قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران.

هـ - دارا بودن سواد خواندن و نوشتن برای شورای روستاهای تا دویست خانوار و داشتن مدرک دیپلم برای شورای روستاهای بالای دویست خانوار، داشتن حداقل مدرک فوق‌دیپلم یا معادل آن برای شورای شهرهای تا بیست هزار نفر جمعیت، داشتن حداقل مدرک لیسانس یا معادل آن برای شورای شهرهای بالای بیست هزار نفر جمعیت. [۲۷]

و - دارا بودن کارت پایان خدمت نظام وظیفه یا کارت معافیت دائم از خدمت برای مردان. [۲۸]

تبصره ۱ - اقلیت‌های دینی شناخته شده در قانون اساسی به جای اسلام باید به اصول دین خود اعتقاد و التزام عملی داشته باشند.

تبصره ۲ - اعضاء شوراها باید در محدوده حوزه انتخابیه خود سکونت اختیار نمایند. تغییر محل سکونت هر یک از اعضاء شورا از محدوده حوزه انتخابیه به خارج از آن موجب سلب عضویت خواهد شد.

ماده ۲۷ - اعضاء هیأت‌های اجرایی و نظارت انتخابات شوراها از داوطلب شدن در حوزه‌های انتخابیه تحت مسؤولیت خود محرومند.

ماده ۲۸ - اشخاص زیر به واسطه مقام و شغل خود از داوطلب شدن برای شوراهای اسلامی به ترتیب ذیل محرومند: [۲۹]

۱ - رئیس جمهور و مشاورین و معاونین وی، نمایندگان خیرگان رهبری [۴۰]، وزراء معاونین و مشاورین آنان، نمایندگان مجلس شورای اسلامی، اعضاء شورای نگهبان، رئیس‌قوه قضائیه و معاونین و مشاورین وی، رئیس دیوان عالی کشور، دادستان کل کشور و معاونین و مشاورین آنان، رئیس دیوان محاسبات کشور و معاونین وی، دادستان دیوان محاسبات [۴۱]، رئیس سازمان بازرسی کل کشور و معاونین وی [۴۲]، شاعلین نیروهای مسلح، رؤسای سازمانها و ادارات عقیدتی سیاسی نیروهای مسلح، رئیس سازمان صدا و سیما، جمهوری اسلامی ایران و معاونین وی، دبیرهای دولت، رؤسای دفاتر سران سه قوه [۴۳]، رؤسا و سرپرستان سازمانهای دولتی، رؤسای

دانشگاهها(دولتی و غیردولتی)[۴۴]، رئیس دانشگاه آزاد اسلامی، رؤسای کل و مدیران عامل بانکها، رئیس جمعیت هلال احمر و معاونین وی، رئیس بنیاد مستضعفان و جانبازان، سرپرست بنیاد شهید[۴۵]، سرپرست بنیاد مسکن، سرپرست کمیته امداد امام، رؤسای سازمانها، مدیران عامل شرکتهای دولتی (مانند شرکت مخابرات، دخانیات...)، سرپرست نهضت سوادآموزی، رئیس سازمان نظام پزشکی ایران، مدیران کل تشکیلات ستادی وزارتخانه‌ها و سازمانها و ادارات دولتی و سایر رؤسا، مدیران و سرپرستانی که حوزه مسؤلیت آنان به کل کشور تشریح دارد، از عضویت در شوراهای اسلامی سراسر کشور محرومند مگر آنکه[۴۶] قبل از ثبت نام از سمت خود استعفاء نموده و به هیچ وجه در آن پست شاغل نباشند.

۲ - استانداران و معاونین و مشاورین آنان، فرمانداران و معاونین آنان، شهرداران و معاونین آنان[۴۷]، بخشداران، مدیران کل ادارات استانی، مدیران کل، سرپرستان ادارات کل، معاونین ادارات کل، دادستانها، دادیارها، بازپرسها، قضات، رؤسای دانشگاهها، رؤسای بانکها، رؤسا، سرپرستان و معاونین سازمانها و شرکتهای دولتی و نهادهای و مؤسسات دولتی و یا وابسته به دولت که از بودجه عمومی به هر مقدار استفاده می‌نمایند و سایر رؤسا، مدیران و سرپرستان استان، شهرستان و بخش به ترتیب از عضویت در شوراهای اسلامی واقع در محدوده استان، شهرستان و بخش محرومند، مگر آنکه[۴۸] قبل از ثبت نام از سمت خود استعفاء نموده و به هیچ وجه در آن پست شاغل نباشند.

۳ - شهرداران،[۴۹] مدیران مناطق شهرداری[۵۰] و مؤسسات و شرکتهای وابسته و شاغلین در شهرداری و مؤسسات و شرکتهای وابسته به آن و شاغلین در دهیاری و همچنین دهیاران[۵۱] از عضویت در شورای اسلامی شهر محل خدمت محرومند، مگر آنکه[۵۲] قبل از ثبت نام از سمت خود استعفاء نموده و به هیچ وجه در آن پست شاغل نباشند.[۵۳]

۴- اعضاء شوراهای اسلامی موضوع این قانون در طول مدت عضویت نمی‌توانند در سمتهای مذکور در این ماده مشغول به کار شوند.[۵۴]

ماده ۲۹ - اشخاص زیر از داوطلب شدن برای عضویت در شوراها محرومند:

الف - کسانی که در جهت تحکیم مبانی رژیم سابق نقش مؤثر و فعال داشته‌اند به تشخیص مراجع ذیصلاح.

ب - کسانی که به جرم غصب اموال عمومی محکوم شده‌اند.

ج - وابستگان تشکیلاتی به احزاب، سازمانها و گروهکهایی که غیر قانونی بودن آنها از طرف مراجع صالحه اعلام شده باشد.

د - کسانی که به جرم اقدام بر ضد جمهوری اسلامی ایران محکوم شده‌اند.

ه - محکومین به ارتداد به حکم محاکم صالح قضائی.

و - محکومین به حدود شرعی.

ز - محکومین به خیانت و کلاهبرداری و غصب اموال دیگران به حکم محاکم صالح قضائی.

ح - مشهوران به فساد و متجاهران به فسق.

ط - قاچاقچیان مواد مخدر و معتادان به این مواد.

ی - مجروران و کسانی که به حکم دادگاه مشمول اصل (۴۹) قانون اساسی باشند.

ک - وابستگان به رژیم گذشته از قبیل (اعضاء انجمنهای ده، شهر، شهرستان و استان و خانه‌های انصاف، رؤسای کانونهای حزب رستاخیز و حزب ایران نوین و نمایندگان مجلسهای سنا و شورای

ملی سابق، کدخدایان و خوانین وابسته به رژیم گذشته).

ماده ۳۰ - هیچ یک از داوطلبان عضویت در شوراها نمی‌توانند همزمان در بیش از یک حوزه انتخابیه به عنوان داوطلب عضویت در شورا ثبت نام نمایند، در غیر این صورت اسم آنان از فهرست داوطلبان حذف و از آن تاریخ تا پایان همان دوره [۵۵] از داوطلب شدن در انتخابات شوراها محروم می‌گردند.

ماده ۳۱ - در صورتی که هر یک از شوراها به علت فوت، استعفاء یا سلب عضویت اعضای اصلی و علی‌البدل فاقد حد نصاب لازم برای تشکیل جلسه گردد، انتخابات میان دوره‌ای همزمان با اولین انتخابات سراسری در موعد مقرر برگزار می‌شود. [۵۶]

ج - هیأت اجرائی و وظائف آنها

ماده ۳۲ - به منظور برگزاری انتخابات شوراها، هیأت اجرائی شهرستان به ریاست فرماندار و عضویت رئیس اداره ثبت احوال، رئیس آموزش و پرورش و هشت نفر از معتمدان در محدوده شهرستان تشکیل می‌شود.

تبصره ۱ - برای تعیین هشت نفر معتمدان هیأت اجرائی، فرماندار سی نفر از معتمدان اقشار مختلف مردم از کلیه شهرهای محدوده شهرستان را انتخاب و پس از تأیید هیأت نظارت [۵۷] از آنان دعوت به عمل می‌آورد. [۵۸]

تبصره ۲ - اعضای هیأت اجرائی شهرستان و معتمدان دعوت شده از سوی فرماندار نباید داوطلب عضویت در شورای شهر باشند. [۵۹]

ماده ۳۳ - برای برگزاری انتخابات شوراها، هیأت اجرائی روستا، هیأت اجرائی بخش به ریاست بخشدار و عضویت نمایندگان دستگاههای مذکور در ماده (۳۲) و مسؤول جهادکشاورزی بخش یا معاون وی و هفت نفر از معتمدان محدوده بخش تشکیل می‌شود.

تبصره ۱ - برای تعیین هفت نفر از معتمدان هیأت اجرائی، بخشدار سی نفر از معتمدان اقشار مختلف مردم از روستاهای محدوده بخش را انتخاب و پس از تأیید هیأت نظارت [۶۰] از آنان دعوت به عمل می‌آورد. [۶۱]

تبصره ۲ - اعضای هیأت اجرائی بخش و معتمدان دعوت شده از سوی بخشدار نباید داوطلب عضویت در شورای روستا باشند. [۶۲]

ماده ۳۴ - معتمدان منتخب موضوع مواد (۳۲) و (۳۳) به دعوت فرماندار و بخشدار (یا نماینده وی) ظرف دو روز پس از انتخاب تشکیل جلسه داده، پس از حضور دوسوم مدعوین (حداقل بیست نفر) از بین خود به ترتیب هشت و هفت نفر را به عنوان معتمدان اصلی و پنج نفر را به عنوان معتمدان علی‌البدل هیأت اجرائی شهرستان و بخش با رأی مخفی و اکثریت نسبی آراء انتخاب می‌نمایند. [۶۳]

ماده ۳۵ - فرماندار و بخشدار (یا نماینده وی) مکلف است به ترتیب هشت و هفت نفر از معتمدان اصلی را برای شرکت در جلسات هیأت اجرائی انتخابات دعوت نماید. [۶۴]

ماده ۳۶ - جلسات هیأت اجرائی با حضور دو سوم اعضای رسمیت یافته و در صورت استعفاء یا غیبت غیر موجه هر یک از معتمدین هیأت اجرائی در سه جلسه که به منزله استعفاء تلقی می‌گردد، فرماندار یا بخشدار (یا نماینده وی) از اعضای علی‌البدل به ترتیب آراء به جای آنان دعوت خواهد نمود.

تبصره ۱ - غیر موجه بودن غیبت با تصویب دو سوم اعضای هیأت اجرائی خواهد بود.

تبصره ۲ - تصمیمات هیأت اجرائی با اکثریت آرای اعضای حاضر معتبر خواهد بود.

تبصره ۳ - در صورتی که با دعوت از اعضاء اصلي و علي‌البدل، اکثريت حاصل نگردد، اعضاء اداري هيأت اجرائي بقيه معتمدان (تاسي نفر) را دعوت نموده تا کسري اعضاء را از ميان خود انتخاب نمايند. [۶۵]

ماده ۳۷ - عضويت هر فرد در بيش از يك هيأت اجرائي به طور همزمان ممنوع است.

ماده ۳۸ - اعضاء اداري هيأت اجرائي تا زماني که از سمت اداري خود مستعفي يا برکنار نشده‌اند، شخصاً مکلف به شرکت در جلسات هيأت اجرائي مي‌باشند و غيبت غير موجه آنان در جلسات هيأت اجرائي ترمذ از وظائف قانوني محسوب مي‌گردد و فرماندار يا بخشدار (يا نماينده وي) موظف است بلافاصله پس از غيبت اعضاء اداري هيأت اجرائي مراتب را با ذکر علت غيبت به مقام مافوق وي اعلام دارد.

تبصره - در صورتی که فرماندار و بخشدار [۶۶] بدون عذر موجه در جلسات شرکت نمايند [۶۷] بقيه اعضاء هيأت اجرائي موظفند موضوع را صورتجلسه کرده و مراتب را به مقام مافوق گزارش نمايند.

ماده ۳۹ - هيأتهاي اجرائي در اسرع وقت تشكيل جلسه داده و پس از تعيين محل استقرار شعب ثبت نام و اخذ رأي، تعداد و محل شعب ثبت نام و اخذ رأي را صورتجلسه نموده و يك هفته قبل از روز اخذ رأي مبادرت به انتشار آگهي انتخابات حاوي تاريخ برگزاري انتخابات و اوقات اخذ رأي و شرايط انتخاب‌کنندگان و مقررات جزائي و محل شعب ثبت نام و اخذ رأي در حوزه انتخابيه مي‌نمايند.

ماده ۴۰ - هيأتهاي اجرائي براي هر شعبه ثبت نام و اخذ رأي پنج نفر از معتمدين محل را که داراي سواد خواندن و نوشتن باشند انتخاب و جهت صدور حکم به فرماندار و بخشدار حوزه انتخابيه معرفي مي‌نمايند.

تبصره ۱ - در صورتی که در محل استقرار شعبه ثبت نام و اخذ رأي به تعداد کافي معتمد با سواد نباشد هيأت اجرائي مي‌تواند افرادي را از خارج (حتي الامکان از محدوده همان بخش) براي آن شعبه انتخاب و به حکم فرماندار يا بخشدار اعزام نمايد.

تبصره ۲ - اعضاء شعب ثبت نام و اخذ رأي از بين خود يك رئيس و يك نايب رئيس و سه نفر منشي انتخاب مي‌نمايند.

ماده ۴۱ - مأموران انتظامي در حدود قانون موظف به ايجاد نظم و جلوگيري از هر گونه بي‌نظمي در جريان انتخابات و حفاظت صندوقهاي رأي مي‌باشند. نبروهاي نظامي و انتظامي حق دخالت در امور اجرائي و نظارت در انتخابات را ندارند.

ماده ۴۲ - هيأتهاي اجرائي انتخابات شوراهي اسلامي مسؤول صحت برگزاري انتخابات حوزه انتخابيه خود مي‌باشند.

ماده ۴۳ - هيأتهاي اجرائي مي‌توانند براي بعضي از مناطق که لازم باشد شعب سيار ثبت نام و اخذ رأي با ذکر مسير حرکت و محل توقف تعيين نمايند.

ماده ۴۴ - هيأتهاي اجرائي بايد ترتيبی اتخاذ نمايند که يك روز قبل از اخذ رأي، محل ثبت نام و اخذ رأي آماده باشد.

ماده ۴۵ - فرماندار و بخشدار هر حوزه انتخابيه مکلف است پس از وصول دستور وزارت کشور مبنی بر شروع انتخابات و همزمان با تشكيل هيأت اجرائي، [۶۸] تاريخ مراجعه داوطلبان عضويت در شوراهي اسلامي را ضمن انتشار آگهي به اطلاع کليه اهالي حوزه انتخابيه برساند.

تبصره ۱ - مهلت مراجعه داوطلبان به فرمانداري، بخشداري جهت اعلام داوطلبي هفت روز از تاريخ مقرر در آگهي ثبت نام مي‌باشد.

تبصره ۲ - شرايط انتخاب شوندهگان و تاريخ شروع و خاتمه قبول برگ اعلام داوطلبي از طرف فرماندار،

بخشدار در آگهی اعلام داوطلبی قید خواهد شد.

ماده ۴۶ - هیأت اجرائی موظف است به منظور احراز شرایط مذکور در مواد (۲۶) و (۲۹) درباره هر يك از داوطلبان عضویت در شورای اسلامی شهر، حسب مورد از مراجع ذی ربط از قبیل اداره اطلاعات، نیروی انتظامی، دادگستری، ثبت احوال استعلام نماید.

تبصره ۱ - چنانچه داوطلبان شرکت در انتخابات شوراهای اسلامی روستا مظنون به داشتن یکی از موارد مذکور در ماده (۲۹) باشند هیأت اجرائی مربوط موظف است حسب مورد از مراجع ذی ربط مذکور در ماده فوق استعلام نماید.

تبصره ۲ - مراجع مذکور در ماده فوق موظف هستند ظرف مدت ده روز از تاریخ وصول استعلام، [۶۹] نسبت به موارد استعلام کتباً پاسخ دهند.

ماده ۴۷ - هیأت‌های اجرائی پس از دریافت نتیجه رسیدگی به سوابق داوطلبان موظفند ظرف مدت هفت روز به صلاحیت داوطلبان رسیدگی و نتیجه را اعلام نمایند.

ماده ۴۸ - نظر هیأت‌های اجرائی بخش و شهرستان، مبنی بر تأیید صلاحیت داوطلبان با تأیید هیأت‌های نظارت شهرستان و بخش معتبر است و چنانچه ظرف هفت روز از تاریخ دریافت نتیجه رسیدگی صلاحیت داوطلبان، هیأت نظارت مربوط درباره داوطلب یا داوطلبان نظر خود را اعلام نکند، نظر هیأت اجرائی ملاک عمل خواهد بود. [۷۰]

ماده ۴۹ - بررسی سوابق داوطلبان باید محرمانه انجام گیرد به طوری که موجب هتک حیثیت و آبروی افراد نشود و بررسیها از محدوده موارد مذکور در مواد ۲۶ و ۲۷ و ۲۸ و ۲۹ و ۳۰ این قانون خارج نگردد و افشای هر گونه اطلاعات دریافت شده توسط اعضای هیأت‌های اجرائی و یا هر شخص دیگر ممنوع است.

ماده ۵۰ - هیأت‌های اجرائی مکلفند در انجام وظایف خود بی‌طرفی کامل را رعایت نمایند و در صورت تخلف، فرماندار یا بخشدار موظف است با رأی اکثریت اعضاء هیأت اجرائی نسبت به تعویض هر يك از معتمدین هیأت اجرائی و در مواردی که انحلال هیأت اجرائی ضروری باشد با تأیید استاندار و هیأت نظارت استان اقدام نماید. تشکیل مجدد هیأت اجرائی با رعایت مقررات مندرج در این قانون انجام می‌گیرد و تصمیمات متخذه هیأت اجرائی منحل عنداللزوم وسیله هیأت اجرائی جدید قبل از انقضای مهلت قانونی رسیدگی به صلاحیت داوطلبان قابل تجدید نظر خواهد بود.

تبصره ۱ - داوطلبان شرکت در انتخابات شوراهای اسلامی روستا و شهر که صلاحیت آنان در هیأت اجرائی رد شده است می‌توانند ظرف مدت چهارروز از تاریخ اعلام اسامی نامزدهای انتخاباتی شکایت خود را به ترتیب داوطلبان شورای اسلامی روستا به هیأت نظارت شهرستان و داوطلبان شورای اسلامی شهر به هیأت نظارت استان تسلیم نمایند.

تبصره ۲ - شاکیان می‌توانند شکایت خود را ظرف مهلت مقرر به هیأت اجرائی مربوط نیز تسلیم نمایند. هیأت اجرائی موظف است بلافاصله شکایات دریافتی را به هیأت نظارت ذی ربط ارسال نماید.

تبصره ۳ - هیأت نظارت موظف است ظرف مدت ده‌روز از تاریخ دریافت شکایات به آنها رسیدگی و نتیجه را به هیأت اجرائی مربوط اعلام نماید. نظر هیأت نظارت در این خصوص قطعی و لازم‌الاجراء است.

تبصره ۴ - فرماندار یا بخشدار به عنوان رئیس [۷۱] هیأت اجرائی موظف است پس از وصول نظریه هیأت نظارت، اسامی آن تعداد از داوطلبانی را نیز که صلاحیت آنان مورد تأیید هیأت نظارت قرار گرفته است از طریق انتشار آگهی به اطلاع اهالی برساند.

ماده ۵۱ - فرماندار یا بخشدار یا نمایندگان آنان مکلفند فهرست اسامی نامزدهای تأیید شده انتخابات را ظرف سه‌روز از طریق انتشار آگهی به اطلاع اهالی حوزه انتخابیه برسانند.

ماده ۵۲ - هیأت‌های اجرائی موظفند از تاریخ اعلام نهایی صلاحیت داوطلبان تا دو روز پس از اعلام

نتیجه اخذ رأی انتخابات شکایت واصله را بپذیرند و از تاریخ دریافت شکایات ظرف مدت پنج روز در جلسه مشترک هیأت اجرایی و هیأت نظارت به آنها رسیدگی و اخذ تصمیم نمایند.

د - هیأت‌های نظارت و وظایف آنها

ماده ۵۳ - کیفیت نظارت بر انتخابات شوراهای اسلامی کشور طبق مواد (۷۳) و (۷۴) قانون اصلاح قانون تشکیلات شوراهای اسلامی کشور و انتخابات شوراهای مزبور مصوب ۱۳۶۵/۴/۳۹ خواهد بود.

ماده ۵۴ - اعلام نتیجه اخذ رأی انتخابات شوراهای اسلامی روستا و بخش به عهده بخشدار و در انتخابات شوراهای اسلامی شهر به عهده فرماندار خواهد بود.

ماده ۵۵ - تأیید صحت انتخابات شوراهای روستا و بخش با هیأت نظارت بخش و اعلام آن توسط بخشدار انجام می‌گیرد. در این خصوص چنانچه کسی شکایت داشته باشد ظرف مدت دو روز به هیأت نظارت شهرستان ارسال و هیأت مذکور ظرف مدت پانزده روز نظر نهایی خود را اعلام خواهد نمود.

ماده ۵۶ - تأیید صحت انتخابات شوراهای شهر با هیأت نظارت شهرستان است و اعلام آن توسط فرماندار انجام می‌گیرد. در این خصوص چنانچه کسی شکایتی داشته باشد ظرف مدت دو روز به هیأت نظارت استان ارسال و هیأت مذکور ظرف مدت پانزده روز نظر نهایی خود را اعلام خواهد نمود.

ماده ۵۷ - توقف یا ابطال انتخابات یک یا چند شعبه اخذ رأی در روستاها به پیشنهاد هیأت نظارت شهرستان و تأیید هیأت نظارت استان خواهد بود.

ماده ۵۸ - در انتخابات شوراهای اسلامی شهر [۷۲] توقف یا ابطال انتخابات یک یا چند شعبه اخذ رأی که در سرنوشت انتخابات مؤثر باشد به پیشنهاد هیأت نظارت استان و تأیید هیأت مرکزی نظارت خواهد بود.

تبصره - ابطال آراء باید مستند به قانون و همراه با اسناد و مدارک معتبر باشد. در غیر این صورت ابطال آراء جرم تلقی شده و مرتکب یا مرتکبین و نیز کسانی که گزارش یا شهادت کذب داده باشند طبق قانون مجازات می‌شوند. [۷۳]

ماده ۵۹ - [۷۴]

ماده ۶۰ - جلسات هیأت مرکزی نظارت و هیأت نظارت شهرستانها با حضور چهار نفر از اعضاء و جلسات هیأت‌های نظارت استان و بخش با حضور کلیه اعضاء تشکیل و مصوبات آنان با رأی اکثریت اعضاء معتبر خواهد بود.

تبصره ۱ - در صورت تساوی آراء در تصمیم‌گیریها، تصمیمی را که رئیس جلسه با آن موافقت دارد معتبر است.

تبصره ۲ - اعضاء هیأت‌های نظارت بخش و شهرستان و استان و ناظرین در شعب ثبت نام و اخذ رأی باید در انجام وظایف خود بی‌طرفی کامل را رعایت نمایند. در صورت تخلف، فرد متخلف توسط هیأت نظارت مافوق برکنار می‌شود و چنانچه اکثر اعضاء هیأت نظارت بی‌طرفی کامل را رعایت نکنند هیأت متخلف توسط هیأت مرکزی نظارت منحل خواهد شد.

ماده ۶۱ - هیأت مرکزی نظارت بر انتخابات شوراهای اسلامی، به طرق زیر نظارت خود را اعمال می‌نمایند:

الف - گزارشهای وزارت کشور و بازرسیهای آن.

ب - اعزام بازرسان مستقل در صورت لزوم برای رسیدگی به شکایات مربوط به هیأت‌های اجرایی و

مباشترین وزارت کشور.

ج - رسیدگی نهایی شکایات و پرونده‌ها و مدارک انتخابات.

د - تعیین ناظر در تمام هیأت‌های مربوط به انتخابات.

تبصره - هیأت‌های نظارت بر انتخابات شوراهای اسلامی می‌توانند از کارمندان دولت در جهت نظارت بر انتخابات کمک بگیرند.

ماده ۶۲ - هیأت‌های اجرائی موظفند هیأت‌های نظارت مربوط را در جریان کلیه مراحل و امور انتخابات قرار دهند.

ماده ۶۳ - در تمام مدتی که انتخابات برگزار می‌شود هیأت مرکزی نظارت در سراسر کشور و هیأت نظارت استان و شهرستان و هیأت‌های بخش در حوزه‌های انتخابیه خود بر کیفیت انتخابات نظارت کامل خواهند داشت و در هر مورد که سوء جریان یا تخلفی مشاهده کنند آن را به بخشداران و فرمانداران اعلام و آنان موظفند بنا به نظر هیأت‌های مذکور طبق قانون انتخابات در رفع نواقص اقدام کنند و هیأت‌های نظارت استانها مکلفند مسائل مورد اختلاف را در همان استان حل نمایند و در صورتی که رؤسای هیأت‌های اجرائی کشور [۷۵] نظرات آنان را لحاظ ننمایند مراتب را جهت رسیدگی نهایی به هیأت مرکزی نظارت گزارش خواهند کرد.

ماده ۶۳ مکرر- اقدامات هیأت نظارت شهرستان و هیأت نظارت استان جز در مورد تأیید صلاحیت کاندیداها و تأیید صحت انتخابات نافی اختیارات هیأت مرکزی نظارت نبوده و تصمیم هیأت مرکزی نظارت قطعی و لازم‌الاجراء است. [۷۶]

ماده ۶۴ - وزارت کشور موظف است حداقل يك ماه قبل از صدور دستور شروع انتخابات در هر يك از حوزه‌های انتخابیه مراتب را به اطلاع و تأیید هیأت مرکزی نظارت برساند.

ماده ۶۵ - هیأت‌های اجرائی موظفند يك نسخه از صورتجلسه اقدامات خود را به ناظرین تسلیم نمایند. در هر مورد که وجود امضای هیأت‌های اجرائی در قانون انتخابات پیش‌بینی شده است امضای ناظرین نیز لازم است.

ماده ۶۶ - وزارت کشور به منظور حسن انجام انتخابات می‌تواند مأمورینی جهت بازرسی و کنترل جریان انتخابات به طور ثابت یا سیار به حوزه‌های انتخابیه اعزام نماید.

هـ - تخلفات

ماده ۶۷ - ارتکاب هر گونه تقلب و تزویر در انتخابات و اعمال خلاف این قانون و آئین‌نامه اجرائی آن از قبیل امور ذیل جرم محسوب می‌شود:

الف - خرید و فروش رأی .

ب - تقلب و تزویر در اوراق تعرفه یا برگ رأی یا صورتجلسات.

ج - تهدید یا تطمیع در امر انتخابات.

د - رأی دادن با شناسنامه جعلی.

هـ - رأی دادن با شناسنامه دیگری.

و - رأی دادن بیش از يك بار.

ز - اخلال در امر انتخابات.

ح - کم و زیاد کردن آراء و یا تعرفه‌ها.

ط - تقلب در رأی گیری یا شمارش آراء.

ی - رأی گرفتن با شناسنامه کسی که حضور ندارد.

ک - توصیه به نوشتن اسم نامزد معین در ورقه از طرف اعضاء شعبه اخذ رأی یا هر فرد دیگری در محل صندوق رأی .

ل - تغییر و تبدیل یا جعل و یا ربودن و یا معدوم نمودن اوراق و اسناد انتخاباتی از قبیل تعرفه و برگ رأی، صورتجلسات، تلکسها، تلفنگرامها و تلگرافها.

م - باز کردن و یا شکستن قفل محل نگهداری و لاک و مهر یا پلمپ [۷۷] صندوقهای رأی بدون مجوز.

ن - جابه‌جایی، دخل و تصرف و یا معدوم نمودن اسناد انتخاباتی بدون مجوز قانونی.

س - دخالت در امر انتخابات با سند مجعول.

ع - ایجاد رعب و وحشت برای رأی دهندگان یا اعضاء شعبه ثبت نام و اخذ رأی با سلاح یا بدون سلاح در امر انتخابات.

ف - دخالت در امر انتخابات با سمت مجعول یا به هر نحو غیر قانونی.

ص - ممانعت از حضور نمایندگان نامزدها در شعب ثبت نام و اخذ رأی .

ق - عدم رعایت بی‌طرفی و جانبداری از نامزد انتخاباتی توسط مجریان انتخابات و اعضاء هیأت‌های نظارت استان، شهرستان و بخش و ناظران شعب ثبت نام و اخذ رأی .

تبصره - چنانچه وقوع جرائم مندرج در ماده فوق موجب گردد تا جریان انتخابات در يك یا چند شعبه ثبت نام و اخذ رأی از مسیر قانونی خود خارج شود و در نتیجه انتخابات مؤثر باشد مراتب جهت اخذ تصمیم به هیأت نظارت استان اعلام می‌گردد.

و - سایر مقررات انتخابات [۷۸]

ماده ۶۷ مکرر ۱- کلیه وزارتخانه‌ها، سازمانها، ادارات دولتی و مؤسسات وابسته به دولت و نهادها و کلیه سازمانهایی که شمول قانون بر آنها مستلزم ذکر نام است موظفند حسب درخواست وزارت کشور، استانداران، فرمانداران و بخشداران، کارکنان و سایر امکانات خود را تا خاتمه انتخابات در اختیار آنان قرار دهند. مدت همکاری کارکنان مذکور جزء مأموریت نامبردگان محسوب خواهد شد. [۷۹]

ماده ۶۷ مکرر ۲- هزینه برگزاری انتخابات شوراها از شمول قانون محاسبات عمومی مستثنی است. [۸۰]

ماده ۶۷ مکرر ۳- سازمان صدا و سیماي جمهوری اسلامی ایران مکلف است برنامه‌های آموزشی انتخاباتی را که وزارت کشور و شوراهای نظارت انتخابات ضروری تشخیص می‌دهد، همچنین کلیه اعلامیه‌ها و اطلاعیه‌های مربوط به انتخابات را از شبکه سراسری یا محلی استانی [۸۱] صدا و سیماي جمهوری اسلامی ایران پخش نماید.

تبصره - کلیه وزارتخانه‌ها و سازمانها و نهادها و مؤسسات دولتی موظفند به منظور توجیه و آگاه

سازی [۸۲] مردم از چگونگی انتخابات شوراها، با وزارت کشور همکاری نمایند.

ماده ۶۷ مکرر ۴- رسیدگی به تخلفات مأمورین نظامی و انتظامی از مفاد این قانون حسب مورد بر عهده هیأت‌های رسیدگی به تخلفات مأمورین مزبور مندرج در قوانین مربوط خواهد بود. [۸۲]

ماده ۶۷ مکرر ۵- نحوه فعالیت‌های تبلیغاتی انتخابات، مدت زمان تبلیغات، محدودیتها و ممنوعیتها و سایر شرایط و مقررات مربوط را آئین‌نامه اجرایی این قانون تعیین خواهد نمود. [۸۴]

فصل سوم - وظایف و اختیارات [۸۵] شوراها

ماده ۶۸ - وظایف و اختیارات شورای اسلامی روستا [۸۶] عبارت است از:

الف - نظارت و پیگیری [۸۷] بر حسن اجراء مصوبات [۸۸] شورای اسلامی روستا.

ب - ارائه پیشنهاد جهت رفع کمبودها، نارسایی‌ها و نیازها به مقامات ذی‌ربط.

مقامات مذکور موظف به بررسی پیشنهادهای و ارائه پاسخ، حداکثر ظرف مدت دوماه، به شورا هستند. در صورت عدم ارائه پاسخ در موعد مقرر، مراتب برای پیگیری قانونی به اطلاع مقامات مافوق می‌رسد. [۸۹]

ج - تشکیل گردهمایی عمومی جهت ارائه گزارش کار و دریافت پیشنهادهای و پاسخ به سؤالات و جلب مشارکت و خودیاری مردم برای پیشبرد امور روستا حداقل دو بار در سال و با پانزده روز اعلام قبلی. [۹۰]

د - تبیین و توجیه سیاست‌های دولت و تشویق و ترغیب روستاییان جهت اجراء سیاست‌های مذکور.

ه - نظارت و پیگیری اجراء طرحها و پروژه‌های عمرانی اختصاص یافته به روستا.

و - همکاری با مسؤولان ذی‌ربط برای احداث، اداره، نگهداری و بهره‌برداری از تأسیسات عمومی، اقتصادی، اجتماعی و رفاهی مورد نیاز روستا در حدود امکانات.

ز - کمک‌رسانی و امداد در مواقع بحرانی و اضطراری مانند جنگ و وقوع حوادث غیر مترقبه و نیز کمک به مستمندان و خانواده‌های بی‌سرپرست با استفاده از خودیاری‌های محلی.

ح - تلاش برای رفع اختلافات افراد و محلات و حکمیت میان آنها.

ط - پیگیری شکایات اهالی روستا از ادارات حوزه مربوط از طریق مقامات مسؤول. [۹۱]

ی - همکاری با نیروهای انتظامی جهت برقراری امنیت و نظم عمومی حسب درخواست بخشدار. [۹۲]

ک - ایجاد زمینه مناسب و جلب مشارکت عمومی در جهت اجراء فعالیت‌های تولیدی وزارتخانه‌ها و سازمان‌های دولتی.

ل - فراهم نمودن زمینه مشارکت و جلب همکاری مردم در جهت ایجاد و توسعه نهادهای مدنی، کتابخانه و مراکز فرهنگی، بهبود و ارتقای فرهنگی افشار مختلف به ویژه جوانان و بانوان و برنامه‌ریزی در انجام خدمات اجتماعی، اقتصادی، عمرانی، بهداشتی، فرهنگی، آموزشی، سوادآموزی و سایر امور با موافقت و هماهنگی مراجع ذی‌ربط. [۹۳]

م - انتخاب فردی ذی‌صلاح به سمت دهیار برای مدت چهار سال بر اساس آئین‌نامه مربوط و معرفی

به بخشدار جهت صدور حکم.

تبصره - عزل دهیار با رأی اکثریت اعضاء شوراي اسلامي روستا بر اساس آئين نامه مربوط انجام مي شود و به بخشدار جهت صدور حکم عزل اعلام مي گردد.

ن - ايجاد زمينه مناسب براي توسعه اشتغال و جلب مشاركتهای عمومي در جهت گسترش فعاليتهاي توليدي. [۹۴]

س - مشاركت در تهيه طرحهاي هادي روستا و بهسازي بافتهای فرسوده و ضوابط ومقررات ساخت و ساز. [۹۵]

ع - نظارت بر حسن اجراء مقررات مربوط به حفاظت و بهسازي محيط زيست روستا و بهره برداري از منابع طبيعي و جلوگیری از فرسایش خاک و حفظ عمران، مزارع، باغها، مراتع، جنگلها، محدودههای زيست محيطي، احياء و لايروبي قنوت و نهريهای متروکه و ارائه طرح و پيشنهاد در اين زمينه ها به شوراي بخش. [۹۶]

ف - بررسي برنامه های پيشنهادي ارگانهای اجرائي در زمينه های اجتماعي، اقتصادي، عمراني، بهداشتي، فرهنگي، آموزشي و ساير امور رفاهي از نظر تطبيق با ضرورت های موجود در حوزه انتخابيه شورا و ارائه گزارش نارسايي ها به شوراي مافوق ومراجع اجرائي ذي ربط. [۹۷]

ص - نظارت بر حفظ و نگهداري تاسيسات عمومي و عمراني و اموال ودارايي های روستا. [۹۸]

ماده ۶۸ مكرر - هر تيره از عشایر کوچ رو کشور با حداقل بيست خانوار در حکم روستا (ده) بوده و شوراي عشایري با وظيف و اختيارات شوراي روستا در آن تيره تشكيل مي گردد. شوراي عشایري مذکور در زمان تشكيل شوراي بخش محل استقرار خود همانند شوراي روستا مشاركت خواهد داشت.

همكاري در امور مربوط به دام، مرتع و كوچ جزو وظيف شوراي عشایري خواهد بود. [۹۹]

ماده ۶۹ - دهيار به مدت چهار سال انتخاب و وظيف زير را به عهده دارد :

۱ - اجراء مصوبات شوراي روستا.

۲ - همكاري با نيروي انتظامي در خصوص اعلام وقوع جرائم، اجراء مقررات خدمت وظيفه عمومي، حفظ نظم عمومي و سعي در حل اختلافات محلي.

۳ - اعلان فرامين و قوانين و مقررات عمومي.

۴ - همكاري در حفظ و نگهداري تاسيسات عمومي و عمراني و اموال ودارايي های روستا.

۵ - همكاري با سازمانها و نهادهای دولتي و ايجاد تسهيلات لازم در جهت ايفاي وظيف آنان.

۶ - مراقبت در اجراء مقررات بهداشتي و حفظ نظافت و ايجاد زمينه مناسب براي تأمين بهداشت محيط.

۷ - همكاري با سازمانهای ثبت احوال و اسناد در جهت ثبت وقایع چهارگانه سجلي و اسناد و املاك.

۸ - همكاري با مسؤولين ذي ربط در جهت حفظ، نگهداري و بهره برداري منابع طبيعي و ميراث فرهنگي واقع در روستا.

۹ - اجراء طرحهای عمراني و خدماتي در محدوده روستا در صورت آمادگي با تأييد كمیته برنامه ريزي

شهرستان.

۱۰ - تشکیل پرونده برای ایجاد بناها، تأسیسات و تفکیک اراضی در محدوده قانونی روستا و ارجاع به بخشداري جهت صدور مجوز.

تبصره - درآمد حاصل از وصول عوارض مربوط به اجراء این بند در امور عمومی روستا و زیر نظر شوراي روستا هزینه می‌شود. [۱۰۰]

۱۱ - تشکیل پرونده صدور پروانه ساختمان برای ایجاد بناها و تأسیسات واقع در محدوده قانونی روستا پس از هماهنگی با بنیاد مسکن انقلاب اسلامی و اخذ نظرات فنی نهاد مذکور در چهارچوب ضوابط و مقررات طرحهای هادی مصوب روستا. [۱۰۱]

ماده ۷۰ - وظایف و اختیارات شوراي اسلامی بخش عبارت است از:

۱ - ارائه طرحها و پیشنهادهای اصلاحی به مسؤولین اجرائی منطقه جهت رفع کمبودهای اجتماعی، فرهنگی، آموزشی، اقتصادی، عمرانی، بهداشتی و سایر امور رفاهی بخش.

تبصره - مقامات اجرائی ذی‌ربط موظف به بررسی طرحها و پیشنهادهای مذکور و ارائه پاسخ حداکثر ظرف مدت دو ماه به شورا هستند. در صورت عدم ارائه پاسخ در موعد مقرر مراتب جهت انجام اقدامات قانونی به اطلاع مقامات مافوق خواهد رسید.

۲ - ایجاد هماهنگی لازم بین شوراهای روستاهای واقع در محدوده بخش.

۳ - نظارت بر شوراهای روستاها به منظور رعایت وظایف قانونی.

۴ - حل و فصل مشکلات و اختلافات میان دو یا چند روستا یا شوراهای روستایی واقع در محدوده بخش، در مواردی که قابل پیگیری قضائی نیست.

۵ - رسیدگی به امور عمرانی بخش که خارج از حیطه اختیارات و وظایف شوراي روستا است.

۶ - ایفای وظایف شوراي روستا در مزارع مستقل، مکانها و آبادیها و روستاهایی که به هر دلیل فاقد شوراي روستا می‌باشند.

۷ - تشویق مردم به همکاری و سرمایه‌گذاری در امور و برنامه‌های عمرانی [۱۰۲] کشاورزی، حمل و نقل، بهداشت، صنایع روستایی و دستی، امور فرهنگی و مذهبی بخش.

۸ - بررسی و تأیید طرحهای هادی روستاهای واقع در محدوده بخش و ارسال به مراجع ذی‌ربط جهت تصویب نهایی. [۱۰۳]

۹ - نظارت بر حسن اجراء مصوبات شوراي اسلامی بخش. [۱۰۴]

۱۰ - نظارت و پیگیری اجراء طرحها و پروژه‌های عمرانی بخش. [۱۰۵]

ماده ۷۱ - وظایف شوراي اسلامی شهر به شرح زیر است:

۱ - انتخاب شهردار برای مدت چهار سال.

تبصره ۱ - شوراي اسلامی شهر موظف است بلافاصله پس از رسمیت یافتن نسبت به انتخاب شهردار واجد شرایط اقدام نماید. [۱۰۶]

تبصره ۲ - شهردار نمی‌تواند همزمان عضو هیچ‌یک از شوراهای اسلامی شهر و روستای کشور

باشد. [۱۰۷]

تبصره ۳ - نصب شهرداران در شهرها با جمعیت بیشتر از دویست هزار نفر و مراکز استان بنا به پیشنهاد شورای شهر و حکم وزیر کشور و در سایر شهرها به پیشنهاد شورای شهر و حکم استاندار صورت می‌گیرد.

شورای شهر براساس ضوابط و شرایط احراز صلاحیت شهرداران مندرج در آئین‌نامه مصوب این قانون، شهردار موردنظر خود را انتخاب می‌کند. وزیر کشور و استانداران موظفند حکم شهردار معرفی‌شده را ظرف مدت ده روز صادر نمایند.

در صورتی که وزیر کشور یا استاندار، شهردار معرفی‌شده را واجد شرایط تعیین‌شده نداند، مراتب را با ذکر دلیل و مستندات به شورای شهر منعکس می‌نماید، در صورت اصرار شورای شهر بر نظر قبلی خود و عدم صدور حکم شهردار، موضوع توسط شورای شهر به هیأت حل اختلاف ذی‌ربط ارجاع خواهد شد.

هیأت مذکور ظرف پانزده روز مکلف به تصمیم‌گیری بوده و تصمیم آن هیأت برای طرفین (وزارت کشور و شورای اسلامی شهر) لازم‌الاجراء می‌باشد. چنانچه در مدت مقرر، هیأت حل اختلاف نظر خود را اعلام ننماید، نظر شورای شهر متبع خواهد بود و شهردار می‌تواند اختیارات قانونی خود را اعمال و اجراء نماید. [۱۰۸]

تبصره ۴ - دوره خدمت شهردار در موارد زیر خاتمه می‌پذیرد:

الف - استعفای کتبی با تصویب شورا.

ب - برکناری توسط شورای شهر با رعایت مقررات قانونی.

ج - تعلیق طبق مقررات قانونی.

د - فقدان هر یک از شرایط احراز سمت شهردار به تشخیص شورای شهر.

۲ - بررسی و شناخت کمبودها، نیازها و نارساییهای اجتماعی، فرهنگی، آموزشی، بهداشتی، اقتصادی و رفاهی حوزه انتخابیه و تهیه طرحها و پیشنهادهای اصلاحی و راه‌حلهای کاربردی در این زمینه‌ها جهت برنامه‌ریزی و ارائه آن به مقامات مسؤؤل ذی‌ربط.

۳ - نظارت بر حسن اجراء مصوبات شورا و طرحهای مصوب در امور شهرداری و سایر سازمانهای خدماتی در صورتی که این نظارت مخل جریان عادی این امور نگردد.

۴ - همکاری با مسؤؤلین اجرائی و نهادها و سازمانهای مملکتی در زمینه‌های مختلف اجتماعی، فرهنگی، آموزشی، اقتصادی و عمرانی بنا به درخواست آنان.

۵ - برنامه‌ریزی در خصوص مشارکت مردم در انجام خدمات اجتماعی، اقتصادی، عمرانی، فرهنگی، آموزشی و سایر امور رفاهی با موافقت دستگاههای ذی‌ربط.

۶ - تشویق و ترغیب مردم در خصوص گسترش مراکز گردشگری و [۱۰۹] تفریحی، ورزشی و فرهنگی با هماهنگی دستگاههای ذی‌ربط.

۷ - اقدام در خصوص تشکیل انجمنها و نهادهای اجتماعی، امدادی، ارشادی و تأسیس تعاونیهای تولید و توزیع و مصرف، نیز انجام آمارگیری، تحقیقات محلی و توزیع اوراق عمومی با توافق دستگاههای ذی‌ربط.

۸ - نظارت بر حسن اداره و حفظ سرمایه و داراییهای نقدی، جنسی و اموال منقول و غیر منقول شهرداری و همچنین نظارت بر حساب درآمد و هزینه آنها به گونه‌ای که مخل جریان عادی

امور شهرداری نباشد.

۹ - تصویب آئین‌نامه‌های پیشنهادی شهرداری پس از رسیدگی به آنها با رعایت دستورالعمل‌های وزارت کشور.

۱۰ - تأیید صورت جامع درآمد و هزینه شهرداری که هر شش ماه یکبار توسط شهرداری تهیه می‌شود و انتشار آن برای اطلاع عموم و ارسال‌نسخه‌ای از آن به وزارت کشور.

۱۱ - همکاری با شهرداری جهت تصویب طرح حدود شهر با رعایت طرح‌های هادی و جامع شهرسازی پس از تهیه آن توسط شهرداری با تأیید وزارت کشور و وزارت مسکن و شهرسازی.

۱۲ - تصویب بودجه، اصلاح و متمم بودجه و تفریغ بودجه سالانه شهرداری و مؤسسات و شرکت‌های وابسته به شهرداری با رعایت آئین‌نامه مالی شهرداریها و همچنین تصویب بودجه شورای شهر.

تبصره - کلیه درآمدهای شهرداری به حساب‌هایی که با تأیید شورای شهر در بانکها افتتاح می‌شود واریز و طبق قوانین مربوطه هزینه خواهد شد.

۱۳ - تصویب وام‌های پیشنهادی شهرداری پس از بررسی دقیق نسبت به مبلغ، مدت و میزان کارمزد.

۱۴ - تصویب معاملات و نظارت بر آنها اعم از خرید، فروش، مقاطعه، اجاره و استیجاره که به نام شهر و شهرداری صورت می‌پذیرد با در نظر گرفتن صرفه و صلاح و با رعایت مقررات آئین‌نامه مالی و معاملات شهرداری.

تبصره - به منظور تسریع در پیشرفت امور شهرداری، شورا می‌تواند اختیار تصویب و انجام معاملات را تا میزان معینی با رعایت آئین‌نامه معاملات شهرداری به شهردار واگذار نماید.

۱۵ - تصویب اساسنامه مؤسسات و شرکت‌های وابسته به شهرداری با تأیید و موافقت وزارت کشور.

۱۶ - تصویب لوایح برقراری یا لغو عوارض شهر و همچنین تغییر نوع و میزان آن با در نظر گرفتن سیاست عمومی دولت که از سوی وزارت کشور اعلام می‌شود.

۱۷ - نظارت بر حسن جریان دعاوی مربوط به شهرداری.

۱۸ - نظارت بر امور بهداشت حوزه شهر.

۱۹ - نظارت بر امور تماشاخانه‌ها، سینماها و دیگر اماکن عمومی، که توسط بخش خصوصی، تعاونی و یا دولتی اداره می‌شود با وضع و تدوین مقررات خاص برای حسن ترتیب، نظافت و بهداشت این قبیل مؤسسات بر طبق پیشنهاد شهرداری و اتخاذ تدابیر احتیاطی جهت جلوگیری از خطر آتش‌سوزی و مانند آن.

۲۰ - تصویب مقررات لازم جهت اراضی غیر محصور شهری از نظر بهداشت و آسایش عمومی و عمران و زیبای شهر.

۲۱ - نظارت بر ایجاد گورستان، غسلخانه و تهیه وسایل حمل اموات مطابق با اصول بهداشت و توسعه شهر.

۲۲ - وضع مقررات و نظارت بر حفر مجاری و مسیرهای تأسیسات شهری.

۲۳ - نظارت بر اجراء طرح‌های مربوط به ایجاد و توسعه معابر، خیابانها، میدانی و فضاهای سبز و تأسیسات عمومی شهر بر طبق مقررات موضوعه.

۲۴ - تصویب نامگذاری معابر، میداین، خیابانها، کوچه و کوی در حوزه شهری و همچنین تغییر نام آنها با رعایت مقررات مربوط. [۱۱۰]

۲۵ - تصویب مقررات لازم به پیشنهاد شهرداری جهت نوشتن هر نوع مطلب و یا الصاق هر نوع نوشته و آگهی و تابلو بر روی دیوارهای شهر با رعایت مقررات موضوعه و انتشار آن برای اطلاع عموم.

۲۶ - تصویب نرخ خدمات ارائه شده توسط شهرداری و سازمانهای وابسته به آن با رعایت آئیننامه مالی و معاملات شهرداریها با رعایت مقررات مربوط. [۱۱۱]

۲۷ - تصویب نرخ کرایه وسائط [۱۱۲] نقلیه درون شهری.

۲۸ - وضع مقررات مربوط به ایجاد و اداره میدانهای عمومی توسط شهرداری برای خرید و فروش مابحتاج عمومی با رعایت مقررات موضوعه.

۲۹ - وضع مقررات لازم در مورد تشریک مساعی شهرداری با ادارات و دستگاههای ذی ربط برای دایر کردن نمایشگاههای کشاورزی، هنری، بازرگانی و غیره با رعایت مقررات مربوط. [۱۱۳]

۳۰ - نظارت بر حسن اداره امور مالی شهرداری و کلیه سازمانها، مؤسسات، شرکتهای وابسته و تابعه شهرداری و حفظ سرمایه، داراییها، اموال عمومی و اختصاصی شهرداری، همچنین نظارت بر حساب درآمد و هزینه آنها با انتخاب حسابرس رسمی واعلام موارد نقض و تخلف به شهردار و پیگیریهای لازم براساس مقررات قانونی.

تبصره ۱ [۱۱۴] - کلیه پرداختهای شهرداری در حدود بودجه مصوب با اسناد مثبت و بارعایت مقررات مالی و معاملاتی شهرداری به عمل می آید که این اسناد باید به امضای شهردار و ذی حساب یا قائم مقام آنان که مورد تأیید شورای شهر باشند برسد.

تبصره ۲ - شورای شهر موظف است يك نسخه از نتیجه گزارش حسابرس رسمی را جهت بررسی و هرگونه اقدام قانونی به وزارت کشور ارسال نماید. [۱۱۵]

۳۱ - شورا موظف است در پایان هر سال مالی صورت بودجه و هزینه خود را جهت اطلاع عموم منتشر نماید و نسخه ای از آن را جهت بررسی به شورای شهرستان و استان ارسال کند. [۱۱۶]

۳۲ - واحدهای شهرستانی کلیه سازمانها و مؤسسات دولتی و مؤسسات عمومی غیردولتی که در زمینه ارائه خدمات شهری وظایفی را به عهده دارند، موظفند برنامه سالانه خود درخصوص خدمات شهری را که در چهارچوب اعتبارات و بودجه سالانه خود تنظیم شده به شورا ارائه نمایند. [۱۱۷]

۳۳ - همکاری با شورای تأمین شهرستان در حدود قوانین و مقررات. [۱۱۸]

۳۴ - بررسی و تأیید طرحهای هادی و جامع شهرسازی و تفصیلی و حریم ومحدوده قانونی شهرها پس از ارائه آن توسط شهرداری و ارسال به مراجع ذی ربط قانونی جهت تصویب نهایی. [۱۱۹]

تبصره ۱ - در کلیه قوانین و مقرراتی که انجمن شهر عهده دار وظایفی بوده است، شورای اسلامی شهر با رعایت مقررات این قانون بعد از يك سال از تاریخ تصویب جانشین انجمن شهر خواهد بود.

تبصره ۲ - وزارتخانه ها و مؤسسات دولتی و وابسته به دولت و سازمانهایی که شمول قانون بر آنها مستلزم ذکر نام است موظفند در طول مدت يك سال مذکور در تبصره فوق با بررسی قوانین و مقررات مربوط به خود هر کجا نامی از انجمن شهر سابق آمده و وظایفی را به آن محول نموده است جهت اصلاح این گونه موارد لایحه اصلاحی به مجلس شورای اسلامی ارائه نمایند.

ماده ۷۲ - شرایط اجراز تصدی سمت شهردار طبق آئین‌نامه‌ای خواهد بود که بنا به پیشنهاد وزارت کشور به تصویب هیأت دولت خواهد رسید.

ماده ۷۳ - چنانچه يك يا چند نفر از اعضاء شوراي شهر به عملکرد شهردار يا عمليات شهرداري اعتراض يا ايرادي داشته باشند ابتدا توسط رئيس شورا موارد را به صورت روشن به شهردار تذکر خواهند داد. در صورت عدم رعایت مفاد مورد تذکر، موضوع به صورت سؤال مطرح می‌شود که در این صورت رئیس شورا سؤال را کتباً به شهردار اطلاع خواهد داد و حداکثر ظرف ده روز پس از ابلاغ، شهردار موظف به حضور در جلسه عادی یا فوق‌العاده شورا و پاسخ به سؤال می‌باشد چنانچه شهردار از حضور استنکاف ورزیده یا پاسخ وی قانع کننده تشخیص داده نشود طی جلسه دیگری موضوع مجدداً به صورت استيضاح که حداقل به امضای يك سوم اعضاء شورا رسیده باشد، ارائه می‌شود. فاصله بین ابلاغ تا تشکیل جلسه که از طرف رئیس شورا تعیین خواهد شد حداکثرده روز خواهد بود. شورا پس از طرح سؤال یا سؤالات و جواب شهردار، رأی موافق یا مخالف خواهد داد. در صورتی که شورا با اکثریت دو سوم کل اعضاء رأی مخالف دهد، شهردار از کار برکنار و فرد جدیدی از سوی شورا انتخاب خواهد شد.

تبصره - در فاصله بین صدور رأی عدم اعتماد و برکناری شهردار و یا خاتمه خدمت شهردار تا انتخاب فرد جدید که نباید بیش از سه ماه به طول انجامد یکی از کارکنان شهرداری با انتخاب شوراي شهر عهده‌دار و مسؤول اداره امور شهرداری خواهد بود.

ماده ۷۴ - [۱۲۰]

ماده ۷۵ - [۱۲۱]

ماده ۷۶ - شوراي شهر و شهرداري و شرکتهای و سازمانهای وابسته موظفند به نحو مقتضی و در صورت امکان با راه‌اندازی پایگاه رأی ان‌های، زمینه اطلاع عموم مردم را به طور مستمر از مصوبات، تصمیمات، عملکرد، بودجه، هزینه و درآمد خود فراهم نمایند. [۱۲۲]

ماده ۷۷ - شوراي اسلامي شهر [۱۲۳] می‌تواند [۱۲۴] نسبت به وضع عوارض متناسب با تولیدات و درآمدهای اهالی به منظور تأمین بخشی از هزینه‌های خدماتی و عمرانی مورد نیاز شهر [۱۲۵] طبق آئین‌نامه مصوب هیأت وزیران اقدام نماید. [۱۲۶]

تبصره - عوارض، [۱۲۷] يك ماه پس از ارسال هر مصوبه به وزارت کشور قابل وصول است. وزیر کشور می‌تواند در هر مقطعی که وصول هر نوع عوارض را منطبق بر آئین‌نامه مصوب نداند نسبت به اصلاح یا لغو آن اقدام نماید.

ماده ۷۸ - وظایف و اختیارات شوراي شهرستان عبارت است از:

۱ - ارائه پیشنهادات لازم در زمینه توسعه اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و عمرانی شهرستان به دستگاههای اجرائی ذی‌ربط و کمیته برنامه‌ریزی شهرستان و شوراي استان.

۲ - نظارت بر حسن اجرای تصمیمات شوراي شهرستان.

۳ - تصویب، اصلاح، تمیم و تفریغ بودجه دبیرخانه شوراي شهرستان و شوراهای شهر در شهرستان به استثنای شوراي شهر مرکز استان. [۱۲۸]

۴ - هماهنگی و رسیدگی به مسائل و حل و فصل مشکلات فی‌مابین شوراهای شهر و بخش، در مواردی که قابل پیگیری قضائی نیست.

۵ - نظارت بر عملکرد و فعالیتهای شوراهای بخش و شهر. [۱۲۹]

ماده ۷۸ مکرر ۱ - وظایف و اختیارات شوراي استان عبارت است از:

۱ - بررسی مسائل و مشکلات استان و ارائه پیشنهادهای لازم به منظور رفع تبعیض و توزیع عادلانه امکانات و منابع و جلب همکاری در تهیه برنامه‌های عمرانی و رفاهی استان به شورای عالی استانها. [۱۲۰]

۲ - نظارت بر حسن اجرای تصمیمات شورای عالی استانها در محدوده استان.

۳ - ایجاد ارتباط و هماهنگی لازم میان شوراهای شهرستان در محدوده استان جهت حسن انجام وظایف و حل و فصل اختلافات شوراهای سطح استان، در مواردی که قابل پیگیری قضایی نیست.

۴ - همکاری با شورای برنامه‌ریزی و توسعه استان در نظارت بر حسن اجرای طرحهای عمرانی استانی و ملی در محدوده استان و ارائه گزارش و پیشنهاد در جهت بهبود امور به رئیس شورای برنامه‌ریزی و شورای عالی استانها و دستگاههای ذی‌ربط.

۵ - تصویب، اصلاح، متمیم و تفریح بودجه دبیرخانه شورای استان.

۶ - نظارت بر عملکرد شوراهای شهرستانها در محدوده استان و نظارت بر حسن اجرای مصوبات شورای استان [۱۲۱].

۷ - عضویت رئیس شورای استان در جلسات شورای برنامه‌ریزی و توسعه استان بدون حق رأی .

۸ - نظارت بر حساب درآمد و هزینه‌های مشترک شهرداریهای استان با انتخاب حسابرس رسمی و اعلام موارد نقض و تخلف به مرجع ذی‌ربط و انجام پیگیریهای لازم براساس مقررات قانونی، يك نسخه از حسابرسی مذکور جهت هرگونه اقدام قانونی به وزارت کشور ارسال می‌گردد.

۹ - نظارت بر حساب درآمد و هزینه سازمان همیاری شهرداریها با انتخاب حسابرس رسمی که هزینه آن توسط سازمان همیاری شهرداریها تأمین می‌شود.

تبصره - شورای استان موظف است يك نسخه از گزارش حسابرس رسمی را جهت بررسی و هرگونه اقدام قانونی به وزارت کشور ارسال نماید. [۱۲۲]

ماده ۷۸ مکرر ۲ - وظایف و اختیارات شورای عالی استانها عبارت است از :

۱ - بررسی پیشنهادهای واصله از طرف شوراهای استانها و تعیین اولویت هر يك وارجاع به مقامات اجرائی ذی‌ربط .

۲ - اعلام نارساییها و اشکالات نهادها و سازمانهای اجرائی در حدود اختیارات ووظایف شوراها به مسؤولین مربوطه و پیگیری آنها.

۳ - بررسی پیشنهادهای و ارائه آنها در قالب طرح به مجلس شورای اسلامی یا دولت.

۴ - تصویب، اصلاح، متمیم و تفریح بودجه دبیرخانه شورای عالی استانها.

۵ - سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور موظف است يك نسخه از پیش‌نویس لوایح برنامه‌های توسعه و بودجه عمومی کشور و استانها را پس از تهیه در اختیار شورای عالی استانها قرار دهد. شورای عالی استانها پیشنهادهای اصلاحی خود را در مورد برنامه و بودجه مذکور به سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور اعلام خواهد کرد.

۶ - تهیه آئین‌نامه نحوه هزینه بودجه شوراها و ابلاغ آن پس از تصویب هیأت وزیران به شوراها.

۷ - برنامه‌ریزی به منظور آموزش و آشنایی اعضاء شوراها با وظایف خویش از طریق برگزاری دوره‌های کوتاه مدت کاربردی در قالب امکانات موجود کشور با همکاری وزارت کشور و سایر

وزارتخانه‌ها و سازمانهای اجرایی ذی‌ربط. [۱۳۳]

۸ - جلسات عادی شورای عالی استانها هر دو ماه یکبار و حداکثر به مدت سه روز تشکیل می‌گردد. در موارد ضروری شورا می‌تواند جلسات فوق‌العاده تشکیل دهد. [۱۳۴]

۹ - آئین‌نامه سازمانی، تشکیلاتی و تعداد و نحوه تشکیل جلسات شوراهای و امور مالی دبیرخانه کلیه شوراهای و تعداد کارکنان آنها و هزینه‌های مربوط و هرگونه پرداختی به اعضای شوراهای توسط شورای عالی استانها تهیه و به تصویب هیأت وزیران می‌رسد. به کارگیری کارکنان و هرگونه پرداختی خارج از این آئین‌نامه ممنوع می‌باشد. [۱۳۵]

۱۰ - شورای عالی استانها موظف است [۱۳۶] ضمن مشخص نمودن آن دسته از امور شهری که توسط وزارتخانه‌ها و سازمانهای دولتی انجام می‌شود و انجام آن در حد توانایی شهرداریها می‌باشد طرح لازم جهت واگذاری آن امور به شهرداریها را تهیه و به دولت یا مجلس شورای اسلامی تقدیم نماید. [۱۳۷]

فصل چهارم - ترتیب رسیدگی به تخلفات

ماده ۷۹ - به منظور رسیدگی به شکایات مبنی بر انحراف شوراهای از وظایف قانونی، هیأت‌هایی به نام هیأت حل اختلاف و رسیدگی به شکایات به ترتیب زیر تشکیل می‌شود:

۱ - هیأت مرکزی حل اختلاف و رسیدگی به شکایات با عضویت یکی از معاونین رئیس جمهور به انتخاب و معرفی رئیس جمهور، معاون ذی‌ربط وزارت کشور، رئیس یابکی از معاونین دیوان عدالت اداری به انتخاب رئیس این دیوان، یکی از معاونین دادستان کل کشور به انتخاب دادستان کل کشور، دونفر از نمایندگان مجلس شورای اسلامی به پیشنهاد کمیسیون امنیت ملی و سیاست خارجی و تصویب مجلس شورای اسلامی، سه نفر از اعضای شورای عالی استانها به انتخاب آن شورا جهت رسیدگی به شکایات از شورای استان و شورای عالی استانها و شورای شهر تهران تشکیل می‌شود. هیأت در اولین جلسه یک رئیس و یک نایب رئیس از بین خود انتخاب خواهد نمود.

۲ - هیأت حل اختلاف و رسیدگی به شکایات استان به عضویت و ریاست استاندار و عضویت رئیس کل دادگستری استان، یک نفر [۱۳۸] از اعضای شورای استان به انتخاب آن شورا و دو نفر [۱۳۹] از نمایندگان استان مربوطه در مجلس شورای اسلامی جهت رسیدگی به شکایات از شورای شهر و شورای شهرستان تشکیل می‌شود.

۳ - هیأت حل اختلاف و رسیدگی به شکایات شهرستان به عضویت و ریاست فرماندار و عضویت رئیس دادگستری شهرستان و دونفر از اعضای شورای شهرستان به انتخاب آن شورا و یک نفر از اعضای شورای استان [۱۴۰] به انتخاب هیأت حل اختلاف استان جهت رسیدگی به شکایات از شورای روستا و بخش تشکیل می‌شود.

تبصره ۱ [۱۴۱] - دبیرخانه هیأت‌های حل اختلاف مرکزی، استان و شهرستان به ترتیب در وزارت کشور، استانداری و فرمانداری مستقر می‌شود. معاون ذی‌ربط وزارت کشور دبیر هیأت مرکزی خواهد بود. [۱۴۲]

تبصره ۲ - وزارت کشور براساس مسؤلیت نظارتی و اجرایی قانون شوراهای می‌تواند موارد تخلف از قانون را به هیأت حل اختلاف ارجاع نماید. [۱۴۳]

ماده ۸۰ - مصوبات کلیه شوراهای موضوع این قانون در صورتی که پس از دو هفته از تاریخ ابلاغ مورد اعتراض قرار نگیرد لازم‌الاجراء می‌باشد و در صورتی که مسؤلین ذی‌ربط آن را مغایر با قوانین و مقررات کشور و یا خارج از حدود وظایف و اختیارات شوراهای تشخیص دهند می‌توانند با ذکر مورد و به طور مستدل حداکثر ظرف دو هفته از تاریخ ابلاغ مصوبه اعتراض خود را به اطلاع شورا رسانده و درخواست تجدیدنظر نمایند. شورا موظف است ظرف ده روز از تاریخ وصول اعتراض تشکیل جلسه داده و به موضوع رسیدگی و اعلام نظر نماید. در صورتی که شورا در بررسی مجدد از مصوبه مورد

اختلاف عدول نماید موضوع برای تصمیم‌گیری نهایی به هیأت حل اختلاف ذی‌ربط ارجاع می‌شود. هیأت مزبور مکلف است ظرف بیست [۱۴۴] روز به موضوع رسیدگی و اعلام نظر نماید.

تبصره ۱- [۱۴۵] اعتراض به مصوبات شوراهای روستا و بخش توسط بخشدار یا شورای شهرستان، در مورد مصوبات شوراهای شهر و شهرستان توسط فرماندار یا شورای استان و در مورد مصوبات شورای استان توسط استاندار، مسؤولین دستگاههای اجرایی ذی‌ربط یا شورای عالی استانها و در مورد مصوبات شورای عالی استانها توسط وزیر کشور یا عالی‌ترین مقامات دستگاههای ذی‌ربط صورت می‌گیرد. رسیدگی به اعتراض موضوع این قانون مانع از رسیدگی به شکایات سایر اشخاص در محاکم صلاحیتدار نخواهد بود. [۱۴۶]

تبصره ۲ - قطعی‌شدن مصوبات شورا، مانع از طرح رسیدگی آن دسته از مصوبات مغایر قانون در هیأت مرکزی حل اختلاف توسط اشخاص نمی‌باشد. [۱۴۷]

تبصره ۳ - کلیه شوراها موظفند هرگونه تصمیمی را که مربوط به دستگاههای اجرایی مختلف اتخاذ کرده‌اند، بلافاصله به دستگاه مربوطه ابلاغ نمایند. [۱۴۸]

ماده ۸۱ - هرگاه شورا اقداماتی بر خلاف وظایف مقرر یا مخالف مصالح عمومی کشور و یا حیف و میل و تصرف غیر مجاز در اموالی که وصول و نگهداری آن را به نحوی به عهده دارد انجام دهد، به پیشنهاد کتبی فرماندار موضوع جهت انحلال شورا به هیأت حل اختلاف استان ارجاع می‌گردد و هیأت مذکور به شکایات و گزارشها رسیدگی و در صورت احراز انحراف هر یک از شوراهای روستاها، آن را منحل می‌نماید و در مورد سایر شوراها در صورت انحراف از وظایف قانونی، بنا به پیشنهاد هیأت استان و تصویب هیأت حل اختلاف مرکزی منحل می‌گردند.

تبصره - هر یک از شوراهای منحل شده در صورت اعتراض به انحلال می‌توانند ظرف یک‌ماه از تاریخ ابلاغ رأی [۱۴۹] به دادگاه صالح شکایت نمایند و دادگاه مکلف است خارج از نوبت به موضوع رسیدگی و رأی قطعی صادر نماید.

ماده ۸۲ - چنانچه هر یک از اعضاء شوراهای موضوع این قانون شرایط عضویت را از دست داده و یا در انجام وظایف قانونی خود مرتکب قصور یا تقصیر شود یا اقدامی که موجب توقف یا اخلال در انجام وظایف شوراها گردد یا عملی خلاف شؤون اعضاء شورا انجام دهد به موارد زیر محکوم می‌گردد:

۱- اخطار کتبی با درج در پرونده شورایی بدون اعلان عمومی.

۲- اخطار کتبی با درج در پرونده شورایی و اعلان عمومی.

۳- کسر از مبالغ دریافتی بابت عضویت در شورا (حقوق، حق‌الجلسه و عناوین مشابه) حداکثر تا یک سوم از یک ماه تا یک سال.

۴- محرومیت از عضویت در هیأت رئیسه و نمایندگی در شوراهای فرادست و عناوین مشابه حداقل به مدت یک سال.

۵- سلب عضویت موقت از یک ماه تا یک سال.

۶- سلب عضویت برای باقیمانده دوره شورا.

۷- ممنوعیت ثبت نام در انتخابات شوراها برای مدت حداقل یک دوره.

تبصره ۱- هیأت‌های حل اختلاف پس از رسیدگی به اتهام یا اتهامات منتسب به عضو شورا در صورت احراز تخلف یا تخلفات، در مورد هر پرونده صرفاً یکی از مجازاتهای این قانون را اعمال خواهند نمود و تنها بند (۸) قابل جمع با بندهای (۴) تا (۶) این ماده می‌باشد.

تبصره ۲- چنانچه عضوی به یکی از مجازاتهای بندهای (۴) تا (۸) این ماده محکوم شود می‌تواند

ظرف بیست روز از تاریخ ابلاغ رأی به هیأت حل اختلاف مرکزی شکایت نماید. هیأت مذکور خارج از نوبت به موضوع رسیدگی خواهد کرد.

تبصره ۳- فرد یا افرادی که سلب عضویت می‌گردند، می‌توانند به دیوان عدالت اداری شکایت نمایند. دادگاه مذکور خارج از نوبت به موضوع رسیدگی می‌کند و رأی آن قطعی و لازم‌الاجراء خواهد بود.

۸- سلب عضویت دائم از عضویت در شورا و ممنوعیت ثبت نام در انتخابات شوراهای [۱۵۰]

ماده ۸۲ مکرر ۱- هیأت‌های حل اختلاف ضمن رسیدگی به شکایات از اعضاء شوراهای در مورد اتهامات موضوع ماده (۸۲) به ترتیب زیر اقدام می‌نمایند:

۱- در مورد اعضاء شوراهای روستا و بخش به پیشنهاد شورای شهرستان و یا فرماندار و در مورد شورای شهر و شهرستان به پیشنهاد شورای استان و یا استاندار و تصویب هیأت حل اختلاف استان.

۲- در مورد اعضاء شورای استان به پیشنهاد شورای عالی استانها و استاندار و در مورد شورای عالی استانها به پیشنهاد وزیر کشور و تصویب هیأت حل اختلاف مرکزی.

۳- در مورد شورای عالی استانها به پیشنهاد وزیر کشور و تصویب هیأت حل اختلاف مرکزی.

تبصره- سلب عضویت اعضاء شورای مافوق، موجب سلب عضویت از شورای مادون نمی‌گردد مگر به تشخیص هیأت حل اختلاف ذی‌ربط. [۱۵۱]

ماده ۸۲ مکرر ۲- [۱۵۲]- غیبت غیرموجه اعضاء شورا در طول يك سال با تشخیص و تصویب شورا به شرح زیر منجر به سلب عضویت می‌شود :

۱ - شورای روستا و شهر دوازده جلسه غیرمتوالی و یا شش جلسه متوالی.

۲ - شورای بخش هشت جلسه غیرمتوالی و یا چهار جلسه متوالی.

۳ - شورای شهرستان شش جلسه غیرمتوالی و یا سه جلسه متوالی.

۴ - شورای استان چهار جلسه غیرمتوالی و یا دو جلسه متوالی.

۵ - شورای عالی استانها سه جلسه غیرمتوالی و یا دو جلسه متوالی. [۱۵۳]

ماده ۸۲ مکرر ۳- شوراهای موضوع این قانون یا هر يك از اعضاء آنها حق ندارند در نصب و عزل کارکنان دهیاریها، شهرداریها و یا شرکتها و مؤسسات وابسته به آنها دخالت نمایند یا به آنها دستور دهند و واگذاری مسؤلیت اجرائی، عضویت هیأت مدیره و مدیریت عامل به اعضاء شوراهای مذکور در دهیاریها، شهرداریها، شرکتها و سازمانهای تابعه ممنوع می‌باشد.

تبصره ۱ - اعضاء شوراهای مذکور و بستگان درجه يك آنها به هیچ وجه حق انجام معامله با دهیاری، شهرداری، سازمانها و شرکتهای وابسته به آن را نخواهند داشت و انعقاد هر نوع قرارداد با آنها ممنوع می‌باشد. در غیراین صورت ضمن لغو قرارداد و سلب عضویت دائم از شورا، پرونده به مراجع ذیصلاح ارسال می‌گردد. [۱۵۴]

تبصره ۲ - هرگونه استفاده شخصی از اموال، داراییها و امکانات شوراهای، دهیاری، شهرداری، مؤسسات و شرکتهای وابسته توسط اعضاء شوراهای ممنوع می‌باشد. [۱۵۵]

در صورت ارتکاب نسبت به بررسی آن در هیأت حل اختلاف استان اقدام خواهد شد. [۱۵۶]

ماده ۸۲ مکرر ۴- رسیدگی به تخلفات اداری کارکنان دبیرخانه شوراهای طبق قانون رسیدگی به

تخلفات اداري مصوب ۱۳۷۲/۹/۷ و آئين نامه اجرائي آن صورت مي گيرد.

تبصره ۱ - هيأت بدوي و تجديد نظر رسيدگي به تخلفات اداري کارکنان شوراهای در مرکز هر استان تشكيل و اعضاء آن با حکم رئيس شوراي استان منصوب مي شوند. رسيدگي به تخلفات کارکنان شوراي عالي استانها در هيأتهاي رسيدگي به تخلفات اداري شوراي استان تهران صورت مي گيرد.

تبصره ۲ - رسيدگي به تخلفات اداري شهرداران، طبق قانون رسيدگي به تخلفات اداري مصوب ۱۳۷۲/۹/۷ در هيأت رسيدگي به تخلفات اداري کارکنان وزارت کشور انجام مي شود. [۱۵۷]

فصل پنجم - ساير مقررات

ماده ۸۳ - در حوزه هايي که انتخابات آنها بر اساس ماده (۸۴) متوقف يا طبق مواد (۵۷) و (۵۸) باطل يا بر اساس ماده (۸۱) اين قانون، شوراي آن منحل شده است، انتخابات براي تشكيل شورا بايد حداکثر ظرف دو ماه برگزار شود.

ماده ۸۴ - در حوزه هاي انتخابيه اي که به علت بروز حوادث غير مترقبه و مسايل سياسي و امنيتي برگزاري انتخابات امکان پذير نباشد انتخابات آن حوزه ها تا رفع موانع متوقف مي شود. تشخيص اين موانع با وزير کشور مي باشد.

ماده ۸۵ - هر گاه انتخابات هر يك از شوراهای روستا و [۱۵۸] شهر [۱۵۹] بنا به دلايل ذکر شده متوقف و يا پس از تشكيل طبق مقررات قانوني منحل شود تا برگزاري انتخابات مجدد و تشكيل شوراي جديد، استاندار جانشين آن شورا خواهد بود.

تبصره ۱ - جانشين شوراي شهر تهران، وزير کشور خواهد بود.

تبصره ۲ - جانشين شوراي روستا، شوراي بخش مي باشد.

ماده ۸۶ - به عنوان ماده (۶۷ مکرر ۱) به انتهاي فصل دوم منتقل شد.

ماده ۸۷ - به عنوان ماده (۶۷ مکرر ۲) به انتهاي فصل دوم منتقل شد.

ماده ۸۸ - به عنوان ماده (۶۷ مکرر ۳) به انتهاي فصل دوم منتقل شد.

ماده ۸۹ - به عنوان ماده (۶۷ مکرر ۴) به انتهاي فصل دوم منتقل شد.

ماده ۹۰ - به عنوان ماده (۶۷ مکرر ۵) به انتهاي فصل دوم منتقل شد.

ماده ۹۱ - حداکثر ظرف يك سال پس از تصويب اين قانون، کليه شوراهای در سراسر کشور بايد تشكيل شده باشد.

ماده ۹۲ - سازمان صدا و سيماي جمهوري اسلامي ايران مي تواند با همکاري وزارت کشور و شوراي عالي استانها در راستاي ارتقاء سطح فرهنگ شوراهای و مشارکت، برنامه هاي مختلف فرهنگي و آموزشي را تهيه و پخش نمايد. [۱۶۱]

ماده ۹۳ - کليه شوراهای موضوع اين قانون مکلفند حداکثر ظرف مدت ده روز مصوبات خود را به نمايندگان حوزه انتخابيه و شوراي مافوق، مسؤولين اجرائي ذي ربط و عاليترين مقام اجرائي مربوط و درمورد شوراي عالي استانها به مجلس شوراي اسلامي و وزارت کشور ارسال نمايند. [۱۶۲]

ماده ۹۴ - استانداران، فرمانداران و بخشداران موظفند در کليه شوراهای و کميته هاي تخصصي مرتبط با وظيفات شوراهای (به جز کميته برنامه ريزي شهرستان) که در سطح منطقه تشكيل مي دهند از

نماینده شوراهای بخش، شهر، شهرستان و استان به عنوان عضو [۱۶۳] ناظر جهت شرکت در جلسات دعوت به عمل آورند. [۱۶۴]

ماده ۹۵ - استانداران، فرمانداران، بخشداران و سایر مقامات کشوری که از طرف دولت تعیین می‌شوند در حدود اختیارات شوراها ملزم به رعایت تصمیمات آنها هستند. موارد تخلف به مقامات مافوق اعلام و در مراجع ذیصلاح رسیدگی می‌شود. [۱۶۵]

ماده ۹۶ - کلیه قوانین و مقررات مغایر با این قانون لغو می‌گردد. [۱۶۶]

ماده ۹۷ - وزارت کشور مسؤول اجراء این قانون است و موظف است ظرف دو ماه آئین‌نامه‌های اجرائی مورد نیاز را تهیه و هیأت وزیران موظف است ظرف مدت سه ماه پس از تصویب این قانون خارج از نوبت آئین‌نامه‌های مذکور را تصویب نماید. [۱۶۷]

ماده ۹۸ - هرگونه اصلاح در آئین‌نامه اجرائی قانون شوراهای اسلامی کشور توسط وزارت کشور تهیه و به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید. [۱۶۸]

[۱] - به موجب قانون اصلاحی مصوب ۱۳۸۶/۸/۲۷ واژه «ده» حذف گردید و به تبع آن علامت () از اطراف واژه روستا نیز حذف شد.

[۲] - به موجب قانون اصلاحی مصوب ۱۳۸۲/۵/۵ ماده فوق جایگزین متن زیر گردید:

«ماده ۱- به منظور پیشبرد سریع برنامه‌های اجتماعی، اقتصادی، عمرانی، بهداشتی، فرهنگی، آموزشی، پرورشی و سایر امور رفاهی از طریق همکاری مردم و نظارت بر امور روستا، بخش، شهر و شهرک، شوراهایی به نام شورای اسلامی روستا، بخش، شهر و شهرک براساس مقررات این قانون تشکیل می‌شود.»

[۳] - به موجب قانون اصلاحی مصوب ۱۳۸۲/۵/۵ ماده فوق جایگزین متن زیر گردید:

«ماده ۲- مقصود از «شورا» در این قانون شوراهای اسلامی روستا، بخش، شهر و شهرک می‌باشد.»

[۴] - به موجب قانون اصلاحی مصوب ۱۳۸۲/۷/۶ ماده فوق جایگزین متن زیر گردید:

«ماده ۳- دوره فعالیت هرشورا از تاریخ تشکیل چهارسال خواهد بود و انتخاب مجدد آنان بلامانع است.»

- در این رابطه لازم است دو مصوبه مجلس شورای اسلامی به شرح زیر مورد توجه قرار گیرد:

اول- قانون اصلاحی مصوب ۱۳۸۵/۵/۴:

ماده واحده- انتخاب دوره سوم شوراهای اسلامی شهر و روستا همزمان با انتخابات مجلس خبرگان رهبری در سال ۱۳۸۵ برگزار می‌گردد.

تبصره- تعداد اعضاء شوراهای شهر و روستا مطابق با قانون تشکیلات، وظایف و انتخابات شوراهای اسلامی کشور و انتخاب شهرداران مصوب ۱۳۷۵/۲/۱ خواهد بود.

دوم - قانون اصلاحی مصوب ۱۳۸۶/۳/۱ موسوم به تجمیع انتخابات دوره پنجم شوراهای اسلامی با

دوره یازدهم ریاست جمهوری

ماده واحده- با کوتاهتر شدن دوره چهارم شوراهای اسلامی شهر و روستا، انتخابات دوره پنجم شوراهای اسلامی همزمان با انتخابات دوره یازدهم ریاست جمهوری در يك روز برگزار گردد؛ به گونه‌ای که شروع کار شوراهای اسلامی پنجم، يك ماه پس از آغاز دوره ریاست جمهوری یازدهم باشد.

[۵] - به موجب قانون اصلاحی مصوب ۱۳۸۶/۸/۲۷ عبارت « که اعضاء آن پنج نفر می‌باشد» اضافه گردید.

[۶] - به موجب قانون اصلاحی مصوب ۱۳۸۶/۸/۲۷ تبصره فوق الحاق گردید.

[۷] - به موجب قانون اصلاحی مصوب ۱۳۸۶/۸/۲۷ ماده(۶) به شرح زیر حذف گردید و تبصره ذیل آن به ماده(۵) الحاق گردید.

ماده ۶ - شورای بخش پس از تشکیل حداقل سه چهارم شوراهای روستاهای تابع بخش تشکیل می‌گردد.

تبصره - از يك روستا بیش از يك نفر نباید در شورای بخش حضور داشته باشد و در صورتی که تعداد روستاهای بخشی کمتر از پنج روستا باشد اعضاء شورای بخش از میان مجموع اعضاء شوراهای روستاها انتخاب خواهند شد و نهایت حداقل باید از هر روستا يك نفر انتخاب گردد.

[۸] - به موجب قانون اصلاحی مصوب ۱۳۸۲/۵/۵ ماده فوق جایگزین متن زیر گردید:

ماده ۷ - تعداد اعضاء شوراهای اسلامی شهر و شهرک به شرح زیر تعیین می‌شود:
الف - شهرک‌ها از دویست خانوار تا هزار خانوار، سه نفر و از هزار خانوار به بالا ۵ نفر.
ب - شهرهای تا ۵۰ هزار نفر، ۵ نفر.

ج - شهرهای بیش از ۵۰ هزار تا دویست هزار نفر جمعیت، ۷ نفر.

د - شهرهای بیش از ۲۰۰ هزار تا يك میلیون نفر جمعیت، ۹ نفر.

هـ - شهرهای بیش از يك میلیون نفر جمعیت، ۱۱ نفر.

و - شهر تهران، ۱۵ نفر.

تبصره - ملاک تشخیص جمعیت هر شهر و روستا آخرین سرشماری جمعیتی خواهد بود.

[۹] - به موجب قانون اصلاحی مصوب ۱۳۸۶/۸/۲۷ عبارت «بخش» حذف گردید.

[۱۰] - به موجب قانون اصلاحی مصوب ۱۳۸۲/۷/۶ ماده فوق جایگزین متن زیر گردید:

ماده ۸ - تعداد اعضاء علی‌البدل شوراها از دو تا شش نفر به تناسب تعداد اعضاء اصلی هر شورا با اولویت از لحاظ تعداد آراء بعد از حائزین اکثریت قرار می‌گیرند.

در صورتی که تعداد داوطلبان کمتر از مجموع اعضاء اصلی و علی‌البدل باشد تعداد مازاد بر اعضاء اصلی به عنوان اعضاء علی‌البدل انتخاب می‌شوند و در صورتی که تعداد داوطلبان برای تشکیل شورا کمتر از تعداد اعضاء اصلی باشد انتخابات برگزار نخواهد شد.

[۱۱] - به موجب قانون اصلاحی مصوب ۱۳۸۶/۸/۲۷ تبصره فوق الحاق گردید.

[۱۲] - به موجب قانون اصلاحی مصوب ۱۳۸۶/۸/۲۷ ماده فوق و تبصره ذیل آن جایگزین متن

زیرگردید:

ماده ۹ - چنانچه يك يا چند روستا به شهر تبدیل شود، شوراي شهر از میان اعضاي شوراهای آن روستاها به ترتیب آراء در انتخابات و به نسبت جمعیت روستاها تشکیل می‌شود.

تبصره - در شهرهای جدیدالتأسیس (به تشخیص وزارت کشور) انتخابات شوراي شهر برای بقیه دوره چهارساله برگزار می‌شود.

توضیح این‌که ماده اخیرالذکر و تبصره ذیل آن قبلاً به موجب قانون اصلاحی مصوب ۱۳۸۲/۷/۶ جایگزین متن زیر گردیده بود:

ماده ۹- هرگاه عضو یا اعضایی به هردلیل از عضویت شورا خارج شوند از اعضا علی‌البدل برای عضویت در شورا به ترتیب آراء دعوت می‌شود.

[۱۲] - به موجب قانون اصلاحی مصوب ۱۳۸۶/۸/۲۷ واژه «، شهرداران» در ماده فوق اضافه گردید.

[۱۳] - به موجب قانون اصلاحی مصوب ۱۳۸۶/۸/۲۷ واژه «دهیار» حذف گردید.

[۱۵] - به موجب قانون اصلاحی مصوب ۱۳۸۶/۸/۲۷ عبارت « شهراستانهایی که فقط يك بخش و يك شهر داشته باشند از محدودیت داشتن دوفرد نماینده در شورا مستثنی می‌باشند» به انتهای ماده فوق اضافه و تبصره (۳) به شرح زیر حذف گردید.

تبصره ۳- شوراي شهرستان حداکثر ظرف يك ماه پس از تشکیل دوسوم شوراهای شهرها و بخشهای واقع در محدوده آن شهرستان به دعوت فرماندار تشکیل می‌شود.

[۱۶] - به موجب قانون اصلاحی مصوب ۱۳۸۶/۸/۲۷ تبصره (۲) ماده فوق به شرح زیر حذف و در نتیجه شماره تبصره (۱) نیز حذف گردید.

تبصره ۲ - شوراي استان حداکثر يك ماه پس از تشکیل دوسوم شوراهای شهرستانهای واقع در محدوده آن استان به دعوت استاندار تشکیل می‌شود.

ضمناً پیش از این به موجب قانون اصلاحی مصوب ۱۳۸۲/۷/۶ ماده فوق با دو تبصره جایگزین متن زیر گردیده بود:

ماده ۱۱- در صورت دعوت شوراهای اسلامی روستا از دهیار، شهرکها و شهرهای واقع در محدوده بخش از بخشدار و شهرمرکز شهرستان از فرماندار، مقامات مذکور موظف به شرکت در جلسات شوراي مربوط می‌باشند. این دعوت باید کتبی و با تعیین وقت و ذکر دستور جلسه انجام پذیرد. در صورت خودداری مقامات مذکور از شرکت در جلسات شوراي مربوط بدون عذر موجه، توسط مسؤول مافوق کتبا مورد تذکر و در صورت تکرار مورد توبیخ قرار خواهند گرفت.

[۱۷] - به موجب قانون اصلاحی مصوب ۱۳۸۲/۷/۶ ماده فوق جایگزین متن زیر گردید:

ماده ۱۲ - شوراي روستا و شوراي بخش در واحدها و عناصری از تقسیمات کشوری تشکیل می‌شود که به ترتیب طبق مواد (۲) و (۳) قانون تعاریف و ضوابط تقسیمات کشوری به نام روستا و بخش شناخته شده باشند.

[۱۸] - به موجب قانون اصلاحی مصوب ۱۳۸۶/۸/۲۷ عبارت «و شهر» به این ماده اضافه شد.

[۱۹] - به موجب قانون اصلاحی مصوب ۱۳۸۲/۷/۶ ماده فوق جایگزین متن زیر گردید:

ماده ۱۳ - در مجتمع‌های مسکونی واقع در خارج از محدوده قانونی و حریم شهرها و روستاها که واحدهای مسکونی آن به صورت مستقل یا آپارتمان قابل تملک اشخاص باشد و طبق مقررات شهرک

خوانده شود شورایی به نام شورای اسلامی شهرک تشکیل می‌گردد.

تبصره - مکانهای جمعیتی خارج از محدوده قانونی و حریم شهر که حداقل دارای ۲۰۰ خانوار بوده و عرفاً شهرک نامیده می‌شود بنا به تشخیص وزارت کشور و صرفاً به جهت ایجاد شورای اسلامی مشمول انجام امر انتخابات شورای اسلامی شهرک شده و وظایف و اختیارات مندرج در این قانون مربوط به شورای شهرک در آن اجراء و سایر مقررات مربوط به آن مکان تابع مقررات خاص خود می‌باشد.

[۲۰] - به موجب قانون اصلاحی مصوب ۱۳۸۶/۸/۲۷ تبصره (۲) ماده فوق با متن زیر حذف و به تبع آن شماره تبصره‌های بعدی اصلاح گردید:

تبصره ۲- حداکثر یک ماه پس از تشکیل دوسوم شوراهای استانها، شورای عالی استانها به دعوت وزیرکشور تشکیل می‌شود.

این ماده با چهارتبصره قبلاً به موجب قانون اصلاحی مصوب ۱۳۸۲/۷/۶ جایگزین متن زیر گردیده بود:
ماده ۱۴- هر فرد می‌تواند فقط عضو یک شورا باشد.

تبصره - اعضاء شورای اسلامی روستا که به عضویت اصلی یا علی‌البدل شورای اسلامی بخش انتخاب می‌شوند از شمول این ماده مستثنی هستند.

[۲۱] - به موجب قانون اصلاحی مصوب ۱۳۸۲/۷/۶ ماده فوق با سه تبصره الحاق گردید.

[۲۲] - به موجب قانون اصلاحی مصوب ۱۳۸۶/۸/۲۷ تبصره فوق جایگزین متن زیر گردید:

تبصره ۱- هر فرد می‌تواند فقط عضو یک شورای روستا یا شهر باشد.

۲۳- به موجب قانون اصلاحی مصوب ۱۳۸۶/۸/۲۷ تبصره فوق جایگزین متن زیر گردید:

تبصره ۳- نامزدشدن اعضاء شوراهای اسلامی روستا و شهر در انتخابات مجلس شورای اسلامی منوط به پذیرش استعفای آنها از سوی شورا در مهلت مقرر قانونی می‌باشد.

۲۴- به موجب قانون اصلاحی مصوب ۱۳۸۲/۷/۶ ماده فوق جایگزین متن زیر گردید:

ماده ۱۵- جلسات شوراها با حضور دوسوم اعضاء اصلی رسمیت می‌یابد و تصمیمات به اکثریت مطلق آرای حاضرین معتبر می‌باشد.

[۲۵] - به موجب قانون اصلاحی مصوب ۱۳۸۶/۸/۲۷ ماده فوق الحاق گردید.

[۲۶] - به موجب قانون اصلاحی مصوب ۱۳۸۶/۸/۲۷ عبارت «و فوق ماده ۱۵ مکرر» اضافه شد.

[۲۷] - به موجب قانون اصلاحی مصوب ۱۳۸۶/۸/۲۷ عبارت «برای مدت یکسال» اضافه شد.

۲۸- به موجب قانون اصلاحی مصوب ۱۳۸۲/۷/۶ ماده فوق جایگزین متن زیر گردید:

ماده ۱۶- اولین جلسه شوراها ظرف یک هفته بعد از قطعی شدن انتخابات به دعوت مسؤولین واحدهای تقسیمات کشوری حوزه‌های انتخابیه و با ریاست مسن‌ترین اعضاء تشکیل می‌شود و از بین خود یک رئیس و یک نایب رئیس و حداقل یک منشی انتخاب می‌نمایند.

[۲۹] - به موجب قانون اصلاحی مصوب ۱۳۸۶/۸/۲۷ واژه «بخش» به ماده فوق افزوده شد.

۳۰- به موجب قانون اصلاحي مصوب ۱۳۸۲/۷/۶ ماده فوق الحاق گردید.

[۳۱] - به موجب قانون اصلاحي مصوب ۱۳۸۲/۷/۶ عبارت «و شهرک» حذف گردید.

[۳۲] - به موجب قانون اصلاحي مصوب ۱۳۸۲/۷/۶ الحاق گردید.

[۳۳] - به موجب قانون اصلاحي مصوب ۱۳۸۲/۷/۶ الحاق گردید و به موجب قانون اصلاحي مصوب ۱۳۸۶/۸/۲۷ عبارت «در هیچ حوزه‌اي رأي نداده باشند» جایگزین عبارت زیر گردید:

«در انتخابات شرکت نکرده باشند.»

[۳۴] - به موجب قانون اصلاحي مصوب ۱۳۸۶/۸/۲۷ عبارت «یا پلمپ» به بند فوق اضافه گردید.

[۳۵] - به موجب قانون اصلاحي مصوب ۱۳۸۶/۸/۲۷ عدد «۱۵» به عدد «۱۸» تغییر یافت.

[۳۶] - به موجب قانون اصلاحي مصوب ۱۳۸۲/۷/۶ بند (ج) به شرح زیر حذف

«ج - سکونت حداقل يك سال متصل به زمان أخذ رأي در محل»

و بند (و) به شرح فوق جایگزین متن زیر گردید:

«و - دارای بودن سواد خواندن و نوشتن به اندازه کافی»

[۳۷] - به موجب قانون اصلاحي مصوب ۱۳۸۶/۸/۲۷ بندهای (د) و (ه) و (و) به ترتیب به (ج)، (د) و (ه) تغییر یافت و بند (ه) فوق جایگزین متن زیر گردید.

ه - دارا بودن سواد خواندن و نوشتن برای شوراي روستا و داشتن حداقل مدرک دیپلم یا معادل آن برای شوراي شهرهاي دارای تا يك ميليون نفر جمعیت و مدرک فوق دیپلم یا معادل آن برای شوراي شهرهاي دارای بیش از يك ميليون نفر جمعیت.

[۳۸] - به موجب قانون اصلاحي مصوب ۱۳۸۶/۸/۲۷ بند فوق الحاق گردید.

[۳۹] - به موجب تبصره ذیل قانون تغییر عنوان اعضاء شوراهای اسلامی روستاهایی که به شهر تبدیل شده‌اند (مصوب ۱۳۷۸/۵/۱۷):

کلیه اعضاء شوراي اسلامی شهرها و شهرکها و روستاها که بخواهند در انتخابات مجلس شوراي اسلامی کاندیدا شوند باید حداقل دوماه قبل از ثبت نام از عضویت در شورا استعفاء نمایند (به موجب قانون اصلاحي مصوب ۱۳۷۹/۸/۲۵ مهلت مزبور از چهارماه به دوماه تقلیل یافته است.)

[۴۰]، ۴۱، ۴۲، ۴۳ و ۴۴ - به موجب قانون اصلاحي مصوب ۱۳۸۶/۸/۲۷ به ترتیب عبارات «نمایندگان خبرگان رهبری»، «رئیس دیوان محاسبات کشور و معاونین وی»، «دادستان دیوان محاسبات»، «و معاونین وی» پس از عبارت «رئیس سازمان بازرسی کل کشور، دبیرهای دولت، رؤسای دفاتر سران سه قوه» و «رؤسای دانشگاههای (دولتی، غیردولتی)» اضافه گردید.

[۴۵] - به موجب مصوبه شماره ۰۱۹۰۱/۲۲۸۳۸ مورخ ۱۳۸۳/۳/۱۹ شوراي عالی اداري نام بنیاد شهید و امور ایثارگران تغییر یافت

[۴۶] - به موجب قانون اصلاحي مصوب ۱۳۸۲/۷/۶ عبارت «دوماه» حذف گردید

۴۷- به موجب قانون اصلاحي مصوب ۱۳۸۶/۸/۲۷ عبارت «شهرداران و معاونین آنان» اضافه گردید.

[۴۸] - به موجب قانون اصلاحی مصوب ۱۳۸۲/۷/۶ عبارت «دوماه» حذف گردید.

[۴۹] ، ۵۰ و ۵۱- به موجب قانون اصلاحی مصوب ۱۳۸۶/۸/۲۷ به ترتیب:

حرف (و) بعد از عبارت «شهرداران» تبدیل به «،» گردید و واژه «شهرداری» و عبارت «همچنین دهیاران و شاغلین در دهیاری» اضافه گردید.

[۵۲] - به موجب قانون اصلاحی مصوب ۱۳۸۲/۷/۶ عبارت «دوماه» حذف گردید.

[۵۳] - به موجب قانون استفساریه مصوب ۱۳۸۴/۱۰/۲۵ عضویت همزمان در شوراهای اسلامی با تصدی مناصب اداری مذکور در ماده فوق منافات دارد.

[۵۴] - به موجب قانون اصلاحی مصوب ۱۳۸۶/۸/۲۷ بند فوق الحاق گردید.

[۵۵] - به موجب قانون اصلاحی مصوب ۱۳۸۶/۸/۲۷ عبارت «تاپایان همان دوره» جایگزین متن زیرگردید:

«به مدت چهارسال»

[۵۶] - به موجب قانون اصلاحی مصوب ۱۳۸۶/۸/۲۷ ماده فوق جایگزین متن زیر گردید:

ماده ۳۱ - در صورتی که هر یک از شوراهای به علت فوت، استعفاء یا سلب عضویت اعضای اصلی و علی‌البدل فاقد حد نصاب لازم برای تشکیل جلسه گردد و بیش از هجده ماه به پایان دوره مانده باشد وزارت کشور موظف است حداکثر ظرف دو ماه انتخابات میان دوره‌ای جهت تکمیل تعداد اعضای اصلی و علی‌البدل و ادامه فعالیت آن را برگزار نماید.

پیش از این به موجب قانون اصلاحی مصوب ۱۳۸۲/۷/۶ مدت «شش‌ماه» به «هجده ماه» تغییر یافته بود.

[۵۷] - به موجب قانون اصلاحی مصوب ۱۳۸۶/۸/۲۷ عبارت «پس از تأیید هیأت نظارت» اضافه گردید.

[۵۸] - به موجب قانون اصلاحی مصوب ۱۳۸۲/۷/۶ ماده فوق و تبصره (۱) آن جایگزین متن زیر گردید:

ماده ۳۲ - به منظور برگزاری انتخابات شوراهای اسلامی شهر و شهرک، هیأت اجرایی شهرستان، به ریاست فرماندار و عضویت رئیس اداره ثبت‌احوال، رئیس اداره آموزش و پرورش و هفت نفر از معتمدان محدوده شهرستان تشکیل می‌شود.

تبصره - برای تعیین هفت نفر معتمدان هیأت اجرایی، فرماندار ۲۵ نفر از معتمدان افشار مختلف مردم از کلیه شهرها و شهرکهای محدوده شهرستان را انتخاب و پس از تأیید هیأت نظارت شهرستان، از آنان دعوت به عمل می‌آورد.

[۵۹] - به موجب قانون اصلاحی مصوب ۱۳۸۲/۷/۶ تبصره فوق الحاق گردید.

[۶۰] - به موجب قانون اصلاحی مصوب ۱۳۸۶/۸/۲۷ عبارت «پس از تأیید هیأت نظارت» اضافه گردید.

[۶۱] - به موجب قانون اصلاحی مصوب ۱۳۸۲/۷/۶ ماده فوق و تبصره (۱) آن جایگزین متن زیر گردید:

ماده ۳۳ - برای برگزاری انتخابات شوراهای اسلامی روستا، هیأت اجرایی بخش به ریاست بخشدار و عضویت نمایندگان دستگاههای مذکور در ماده (۳۲) و مسؤول جهادسازندگی بخش و یا معاون مدیر جهادسازندگی شهرستان و شش نفر از معتمدان محدوده بخش تشکیل می‌شود.

تبصره - برای تعیین شش نفر از معتمدان هیأت اجرایی، بخشدار بیست و پنج نفر از معتمدان افشار

مختلف مردم از روستاهای محدوده بخش را انتخاب و پس از تأیید هیأت نظارت بخش، از آنها دعوت به عمل می‌آورد.

[۶۲] - به موجب قانون اصلاحی مصوب ۱۳۸۲/۷/۶ تبصره فوق الحاق گردید.

[۶۳] - به موجب قانون اصلاحی مصوب ۱۳۸۲/۷/۶ ماده فوق جایگزین متن زیر گردید:

ماده ۳۴ - معتمدان منتخب موضوع مواد ۳۲ و ۳۳ به دعوت فرماندار و بخشدار (یا نماینده وی) ظرف دو روز پس از انتخاب تشکیل جلسه داده، پس از حضور دو سوم مدعوین (حداقل ۱۷ نفر) از بین خود به ترتیب هفت و شش نفر را به عنوان معتمدان اصلی و هفت و شش نفر را به عنوان معتمدان علی‌البدل هیأت اجرائی شهرستان و بخش با رأی مخفی و اکثریت نسبی آراء انتخاب می‌نمایند.

[۶۴] - به موجب قانون اصلاحی مصوب ۱۳۸۲/۷/۶ ماده فوق جایگزین متن زیر گردید:

ماده ۳۵ - فرماندار و بخشدار (یا نماینده وی) مکلف است به ترتیب هفت و شش نفر معتمد اصلی را برای شرکت در جلسات هیأت اجرائی انتخابات دعوت نماید.

[۶۵] - به موجب قانون اصلاحی مصوب ۱۳۸۲/۷/۶ تبصره فوق جایگزین متن زیر گردید:

تبصره ۳ - در صورتی که با دعوت از اعضای علی‌البدل، اکثریت حاصل نگردد، اعضای اداری هیأت اجرائی بقیه معتمدان (به ترتیب ۱۱ و ۱۲ نفر) را دعوت نموده تا کسری اعضای را از میان خود انتخاب نمایند.

[۶۶] - به موجب قانون اصلاحی مصوب ۱۳۸۲/۷/۶ عبارت «و بخشدار» اضافه گردید.

۶۷- پاورقی ندارد.

[۶۸] - به موجب قانون اصلاحی مصوب ۱۳۸۶/۸/۲۷ علامت «،» اضافه شد.

[۶۹] - به موجب قانون اصلاحی مصوب ۱۳۸۶/۸/۲۷ علامت «،» اضافه شد.

[۷۰] - به موجب قانون اصلاحی مصوب ۱۳۸۶/۸/۲۷ ماده فوق جایگزین متن زیر گردید:

ماده ۴۸- نظر هیأت‌های اجرائی بخش و شهرستان مبنی بر تأیید صلاحیت داوطلبان قطعی است و نظر هیأت‌های مذکور درخصوص رد صلاحیت داوطلبان حسب مورد با تأیید هیأت‌های نظارت معتبر است.

[۷۱] - به موجب قانون اصلاحی مصوب ۱۳۸۶/۸/۲۷ عبارت «فرماندار یا بخشدار به عنوان رئیس» اضافه گردید.

[۷۲] - به موجب قانون اصلاحی مصوب ۱۳۸۲/۷/۶ عبارت «و شهرک» حذف گردید.

[۷۳] - به موجب قانون اصلاحی مصوب ۱۳۸۲/۷/۶ تبصره فوق الحاق گردید.

[۷۴] - به موجب قانون اصلاحی مصوب ۱۳۸۶/۸/۲۷ به بعد از ماده (۶۳) منتقل شد.

[۷۵] - به موجب قانون اصلاحی مصوب ۱۳۸۶/۸/۲۷ عبارت «رؤسای هیأت‌های اجرائی» جایگزین عبارت «مقامات وزارت کشور» گردید.

[۷۶] - به موجب قانون اصلاحی مصوب ۱۳۸۲/۷/۶ ماده فوق جایگزین متن زیر گردید و به موجب قانون اصلاحی مصوب ۱۳۸۶/۸/۲۷ بعد از ماده (۶۳) قرارگرفت:

ماده ۵۹- اقدامات هیأت نظارت شهرستان و هیأت نظارت استان نافی اختیارات هیأت مرکزی نظارت نبوده و تصمیم هیأت مرکزی نظارت قطعی و لازم‌الاجراء است.

[۷۷] - به موجب قانون اصلاحی مصوب ۱۳۸۶/۸/۲۷ عبارت «یا پلمپ» اضافه شد.

[۷۸] - به موجب قانون اصلاحی مصوب ۱۳۸۶/۸/۲۷ عبارت «و- سایر مقررات انتخابات» به عنوان يك بخش به ذیل فصل دوم اضافه گردید.

[۷۹] و ۸۰- به موجب قانون اصلاحی مصوب ۱۳۸۶/۸/۲۷ مواد فوق از فصل پنجم به این قسمت منتقل و به ترتیب به عنوان مواد (۶۷ مکرر ۱ و ۶۷ مکرر ۲) شماره آنها تغییر یافت.

[۸۱] - به موجب قانون اصلاحی مصوب ۱۳۸۶/۸/۲۷ این ماده از فصل پنجم به این قسمت منتقل و شماره آن به (۶۷ مکرر ۳) تغییر یافت و واژه «استانی» اضافه گردید.

[۸۲] - به موجب قانون اصلاحی مصوب ۱۳۸۶/۸/۲۷ عبارت «آگاه‌سازی» جایگزین عبارت «آگاه نمودن» گردید.

[۸۳] و ۸۴- به موجب قانون اصلاحی مصوب ۱۳۸۶/۸/۲۷ مواد فوق به این قسمت منتقل و شماره آنها به ترتیب به (۶۷ مکرر ۴ و ۶۷ مکرر ۵) تغییر یافت.

[۸۵] - به موجب قانون اصلاحی مصوب ۱۳۸۲/۷/۶ عبارت «و اختیارات» اضافه گردید.

[۸۶] - به موجب ماده واحده قانون تغییر عنوان اعضاء شوراهای اسلامی روستایی که به شهر تبدیل شده‌اند (مصوب ۱۳۷۸/۵/۱۷):

«نام اعضاء شورای اسلامی روستایی که بعد از انتخابات به شهر مبدل شده‌اند و می‌شوند به اعضاء شورای اسلامی شهر مبدل و وظیفه شورای اسلامی شهر را دارا هستند.»

[۸۷] - به موجب قانون اصلاحی مصوب ۱۳۸۶/۸/۲۷ عبارت «و پیگیری» اضافه گردید.

[۸۸] - به موجب قانون اصلاحی مصوب ۱۳۸۶/۸/۲۷ واژه «مصوبات» جایگزین عبارت «تصمیم‌های» گردید.

[۸۹] - به موجب قانون اصلاحی مصوب ۱۳۸۲/۷/۶ بند فوق جایگزین متن زیر گردید:

ب - بررسی و شناخت کمبودها، نیازها و نارسائیهای موجود در روستا و تهیه طرحها و پیشنهادهای اصلاحی و عملی در این زمینه‌ها و ارائه آن به مقامات مسؤول ذی‌ربط

[۹۰] - به موجب قانون اصلاحی مصوب ۱۳۸۲/۷/۶ بند فوق جایگزین متن زیر گردید:

ج- جلب مشارکت و خودیاری مردم و همکاری با مسؤولین اجرائی وزارتخانه‌ها و سازمانهایی که در ارتباط با روستا فعالیت می‌کنند و ایجاد تسهیلات لازم جهت پیشبرد امور آنها.

[۹۱] - به موجب قانون اصلاحی مصوب ۱۳۸۲/۷/۶ بند فوق جایگزین متن زیر گردید:

ط- ایجاد زمینه مناسب جهت اجراء مقررات بهداشتی و حفظ نظافت و تأمین بهداشت محیط.

[۹۲] - به موجب قانون اصلاحی مصوب ۱۳۸۶/۸/۲۷ عبارت «حسب درخواست بخشدار» اضافه گردید.

[۹۳] - به موجب قانون اصلاحی مصوب ۱۳۸۲/۷/۶ بند فوق جایگزین متن زیر گردید:

ل - جلب مشارکت و همکاری عمومی در انجام امور فرهنگی و دینی

[۹۴]- به موجب قانون اصلاحی مصوب ۱۳۸۲/۷/۶ بندهای فوق الحاق گردید.

۹۵، ۹۶، ۹۷ و ۹۸- به موجب قانون اصلاحی مصوب ۱۳۸۲/۷/۶ بندهای فوق الحاق گردید.

[۹۹] - به موجب قانون اصلاحی مصوب ۱۳۸۲/۷/۶ ماده فوق الحاق گردید.

[۱۰۰] - به موجب قانون اصلاحی مصوب ۱۳۸۲/۷/۶ ماده فوق جایگزین متن زیرگردید:

ماده ۶۹ - وظایف دهیار به شرح زیر می‌باشد:

۱ - اجراء تمامی مصوبات شورای اسلامی روستا.

۲ - همکاری با نیروهای انتظامی و ارسال گزارش پیرامون وقوع جرائم و مقررات خدمت وظیفه عمومی و حفظ نظم عمومی و سعی در حل اختلافات محلی.

۳ - اعلام فرامین و قوانین دولتی.

۴ - مراقبت و حفظ و نگهداری تأسیسات عمومی و عمرانی و اموال و دارایی‌های روستا.

۵ - همکاری با سازمانها و نهادهای دولتی و ایجاد تسهیلات لازم در جهت ایفای وظایف آنان.

۶ - مراقبت در اجراء مقررات بهداشتی و حفظ نظافت و ایجاد زمینه مناسب برای تأمین بهداشت محیط.

۷ - همکاری مؤثر با سازمان ثبت احوال در جهت ثبت موالید و متوفیات.

۸ - همکاری مؤثر با مسؤولین ذی‌ربط در جهت حفظ و نگهداری منابع طبیعی واقع در محدوده و حریم روستا.

[۱۰۱] - به موجب قانون اصلاحی مصوب ۱۳۸۶/۸/۲۷ بند فوق الحاق گردید.

[۱۰۲] - به موجب قانون اصلاحی مصوب ۱۳۸۶/۸/۲۷ عبارت «بخش از قبیل توسعه» حذف گردید.

۱۰۳- به موجب قانون اصلاحی مصوب ۱۳۸۲/۷/۶ ماده فوق جایگزین متن زیر گردید:

ماده ۷۰ - وظایف و اختیارات شورای اسلامی بخش به شرح زیر است:

الف - بررسی و آگاهی از مشکلات و کمبودهای اجتماعی، فرهنگی، آموزشی، اقتصادی، عمرانی، بهداشتی و سایر امور رفاهی بخش و ارائه طرحها و پیشنهادهای اصلاحی به مسؤولین اجرائی منطقه.

ب - همکاری با مسؤولین اجرائی به منظور پیشبرد کارها و برنامه‌های عمرانی منطقه از قبیل ایجاد و مرمت راه‌های اصلی و فرعی بخش، برق‌رسانی، لوله‌کشی آب آشامیدنی، کانال‌کشی آب زراعی، قنات، لایروبی نهرها، تعمیر مساجد، زیارتگاهها، حسینیه‌ها و تکایا و امور مربوط به حفظ و عمران مزارع، باغها، مراتع و جنگلها با هماهنگی مسؤولین ذی‌ربط منطقه و سازمانهای مملکتی.

ج - همکاری با مسؤولین اجرائی کشور و منطقه و شوراهای اسلامی روستایی جهت انجام خدمات عمومی، انتخابات سراسری و محلی، سرشماری‌های جمعیتی، زراعی، دامی، صنعتی و

مانند اینها.

د - همکاری با مسؤولین امر برای تهیه و تنظیم شناسنامه بخش از طریق جمع‌آوری اطلاعات و آمار لازم بر اساس مشخصات اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و منابع طبیعی منطقه.

ه - ایجاد هماهنگی لازم بین شوراهای اسلامی روستایی واقع در بخش.

و - نظارت بر طرحهای عمرانی منطقه و حفظ و نگهداری و بهره‌برداری از تأسیسات و تجهیزات عمومی و عمرانی، مزارع و مراتع و جنگل‌های خارج از حیطه روستاهای موجود در بخش.

ز - نظارت بر شوراهای روستایی به منظور رعایت وظایف قانونی.

ح - حکمیت در اختلافات میان دو یا چند روستا یا شوراهای اسلامی روستایی واقع در بخش با یکدیگر در مواردی که قابل پیگیری قضایی نیست.

ط - پی‌گیری موارد تجاوز به حقوق عمومی در مواردی که شاکی ندارد از طریق مقامات ذیصلاح.

ی - رسیدگی به امور عمومی بخش یا اموری که خارج از حیطه اختیارات و وظایف شوراهای اسلامی روستا است.

ک - رسیدگی و پیش‌گیری مشکلات اهالی مزارع مستقل و آبادی‌های زیر بیست خانوار که فاقد شورای اسلامی روستا می‌باشند.

ل - جلب خودیاری اهالی روستاها جهت تأمین هزینه‌های مربوط به شوراها و اداره دهیاری‌ها.
م - همکاری با نیروهای انتظامی جهت برقراری امنیت و نظم عمومی.

[۱۰۴] و ۱۰۵- به موجب قانون اصلاحی مصوب ۱۳۸۶/۸/۲۷ بندهای فوق الحاق گردید.

[۱۰۶] - به موجب استفساریه مصوب ۱۳۸۲/۳/۶:

منظور مقنن از تبصره (۱) بند (۱) ماده (۷۱) قانون مذکور این است که شوراهای اسلامی کشور در هر دوره باید پس از رسمیت یافتن اعم از این‌که دوره چهارساله شهردارقبلی پایان یافته باشد یا خیر نسبت به انتخاب شهردار اقدام نمایند.

[۱۰۷] - به موجب قانون اصلاحی مصوب ۱۳۸۲/۱۰/۲۷ تبصره فوق جایگزین متن زیرگردید:

تبصره ۲- شهردار نمی‌تواند همزمان عضو شورای شهر باشد.

[۱۰۸] - به موجب قانون اصلاحی مصوب ۱۳۸۲/۸/۴ متن داخل علامت « اضافه گردید.

[۱۰۹] - به موجب قانون اصلاحی مصوب ۱۳۸۶/۸/۲۷ عبارت «گردشگری و» اضافه گردید.

[۱۱۰] و ۱۱۱ - به موجب قانون اصلاحی مصوب ۱۳۸۶/۸/۲۷ عبارت «با رعایت مقررات مربوط» اضافه گردید.

[۱۱۲] - به موجب قانون اصلاحی مصوب ۱۳۸۶/۸/۲۷ واژه «وسائط» جایگزین واژه «وسایل» شد.

[۱۱۳] - به موجب قانون اصلاحی مصوب ۱۳۸۶/۸/۲۷ عبارت «با رعایت مقررات قانونی مربوط» اضافه شد.

[۱۱۴] - به موجب قانون اصلاحی مصوب ۱۳۸۶/۸/۲۷ تبصره فوق که قبلاً به موجب قانون اصلاحی

مصوب ۱۳۸۲/۷/۶ الحاق گردیده بود به تبصره (۱) اصلاح گردید.

[۱۱۵] - به موجب قانون اصلاحی مصوب ۱۳۸۶/۸/۲۷ تبصره فوق الحاق گردید.

[۱۱۶] - به موجب قانون اصلاحی مصوب ۱۳۸۲/۷/۶ بند فوق الحاق گردید.

۱۱۷ و ۱۱۸ - - به موجب قانون اصلاحی مصوب ۱۳۸۲/۷/۶ بندهای فوق الحاق گردید.

[۱۱۹] - به موجب قانون اصلاحی مصوب ۱۳۸۲/۷/۶ بند فوق با دو تبصره الحاق و سپس به موجب قانون اصلاحی مصوب ۱۳۸۶/۸/۲۷ دو تبصره زیر حذف گردید:

تبصره ۱ - در کلیه قوانین و مقرراتی که انجمن شهر عهده دار وظایفی بوده است، شورای اسلامی شهر با رعایت مقررات این قانون بعد از يك سال از تاریخ تصویب جانشین انجمن شهر خواهد بود. تبصره ۲ - وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی و وابسته به دولت و سازمانهایی که شمول قانون بر آنها مستلزم ذکر نام است موظفاند در طول مدت يك سال مذکور در تبصره فوق با بررسی قوانین و مقررات مربوط به خود هر کجا نامی از انجمن شهر سابق آمده و وظایفی را به آن محول نموده است جهت اصلاح این گونه موارد لایحه اصلاحی به مجلس شورای اسلامی ارائه نمایند.

[۱۲۰] - این ماده به موجب قانون اصلاحی مصوب ۱۳۸۶/۸/۲۷ به عنوان ماده (۸۲ مکرر ۳) به فصل چهارم، ترتیب رسیدگی به تخلفات منتقل گردید.

[۱۲۱] - به موجب قانون ۱۳۸۶/۸/۲۷ ماده فوق به عنوان بند (۹) به ذیل ماده (۷۸ مکرر ۲) منتقل گردید.

[۱۲۲] - به موجب قانون اصلاحی مصوب ۱۳۸۲/۷/۶ ماده فوق جایگزین متن زیر گردید:

ماده ۷۶- به استثناء مواردی که مربوط به شهرداری می باشد وظایف شورای اسلامی شهرک همانند وظایف شورای اسلامی شهر خواهد بود.

[۱۲۳] - به موجب قانون اصلاحی مصوب ۱۳۸۶/۸/۲۷ عبارت «و دهستان» حذف گردید.

[۱۲۴] - به موجب قانون اصلاحی مصوب ۱۳۸۶/۸/۲۷ واژه «می توانند» به واژه «می تواند» اصلاح شد.

[۱۲۵] - به موجب قانون اصلاحی مصوب ۱۳۸۶/۸/۲۷ عبارت «وروستا» حذف گردید.

[۱۲۶] - به موجب قانون اصلاحی مصوب ۱۳۸۶/۸/۲۷ واژه «نمایند» به واژه «نماید» اصلاح گردید.

[۱۲۷] - به موجب قانون اصلاحی مصوب ۱۳۸۶/۸/۲۷ علامت «،» اضافه گردید.

[۱۲۸] - به موجب قانون اصلاحی مصوب ۱۳۸۶/۸/۲۷ عبارت «و شوراهای شهر در شهرستان به استثناء شورای شهر مرکز استان» اضافه گردید.

[۱۲۹] - به موجب قانون اصلاحی مصوب ۱۳۸۲/۶/۷ ماده فوق جایگزین متن زیر گردید:

ماده ۷۸- شوراهای اسلامی شهر و بخش و روستا موظفند يك نسخه از کلیه مصوبات خود را حسب مورد جهت اطلاع به فرماندار، بخشدار حوزه انتخابیه خود و سازمانهای مربوط ارسال نمایند.

[۱۳۰] - به موجب قانون اصلاحی مصوب ۱۳۸۶/۸/۲۷ تبصره ذیل بند فوق به شرح زیر حذف گردید:

تبصره - سه نفر از اعضای شورای استان به انتخاب آن شورا در جلسات شورای برنامه ریزی و توسعه استان شرکت می نمایند.

[۱۳۱] - به موجب قانون اصلاحی مصوب ۱۳۸۲/۷/۶ ماده فوق با شش بند الحاق گردید.

[۱۳۲] - به موجب قانون اصلاحی مصوب ۱۳۸۴/۸/۲۷ بندهای (۷)، (۸) و (۹) و تبصره ذیل آن الحاق گردید.

[۱۳۳] - به موجب قانون اصلاحی مصوب ۱۳۸۴/۸/۲۷ بند فوق جایگزین متن زیر گردید:

۷ - برنامه ریزی به منظور آموزش و آشنایی اعضای شوراها با وظایف خویش از طریق برگزاری دوره‌های کوتاه مدت کاربردی در قالب امکانات موجود کشور.

[۱۳۴] - به موجب قانون اصلاحی مصوب ۱۳۸۲/۷/۶ ماده فوق با هشت بند الحاق گردید.

[۱۳۵] - بند فوق که به موجب قانون اصلاحی مصوب ۱۳۸۲/۷/۶ به عنوان ماده (۷۵) جایگزین متن زیر گردیده بود به موجب قانون اصلاحی مصوب ۱۳۸۴/۸/۲۷ به عنوان بند (۹) به ذیل ماده بالا اضافه گردید:

ماده ۷۵- کلیه اموال منقول و غیرمنقول در اختیار شورای اسلامی شهر متعلق به شهرداری مربوطه است و نیازهای مالی و تدارکاتی شورا از طریق بودجه شهرداری همان شهر تأمین می‌گردد.

[۱۳۶] - به موجب قانون اصلاحی مصوب ۱۳۸۴/۸/۲۷ عبارت «حداکثر يك سال پس از تشکیل» حذف گردید.

[۱۳۷] - بند فوق پیش از این به موجب قانون اصلاحی مصوب ۱۳۸۲/۷/۶ به عنوان ماده (۷۸ مکرر ۳) الحاق و سپس به موجب قانون اصلاحی مصوب ۱۳۸۴/۸/۲۷ به عنوان بند (۱۰) ذیل ماده فوق قرار گرفت.

[۱۳۸] - به موجب قانون اصلاحی مصوب ۱۳۸۴/۸/۲۷ عدد (دو) به عدد (يك) تغییر یافت.

[۱۳۹] - به موجب قانون اصلاحی مصوب ۱۳۸۴/۸/۲۷ عدد (يك) به عدد (دو) تغییر یافت.

[۱۴۰] - به موجب قانون اصلاحی مصوب ۱۳۸۴/۸/۲۷ عدد عبارت «از اعضای شورای استان» افزوده گردید.

[۱۴۱] - به موجب قانون اصلاحی مصوب ۱۳۸۴/۸/۲۷ تبصره ذیل ماده فوق به عنوان تبصره (۱) اصلاح گردید.

[۱۴۲] - به موجب قانون اصلاحی مصوب ۱۳۸۲/۷/۶ ماده فوق با يك تبصره جایگزین متن زیر گردید:

ماده ۷۹ - به منظور رسیدگی به شکایات مبنی بر تخلفات و اعتراضات شوراها هیأت‌هایی به نام هیأت حل اختلاف و رسیدگی به شکایات به ترتیب زیر تشکیل می‌شود:

الف - هیأت مرکزی حل اختلاف و رسیدگی به شکایات به عضویت یکی از معاونین رئیس جمهور، معاون سیاسی و اجتماعی وزارت کشور، یکی از معاونین رئیس قوه قضاییه به انتخاب رئیس این قوه، یکی از معاونین دادستان کل به انتخاب دادستان کل، ۳ نفر از نمایندگان مجلس شورای اسلامی (دو نفر از اعضای کمیسیون شوراها و امور داخلی کشور و يك نفر از اعضای کمیسیون اصول ۸۸ و ۹۰ قانون اساسی).

ب - هیأت حل اختلاف و رسیدگی به شکایات استان به عضویت استاندار، عالی‌ترین مقام قضایی استان، دو نفر به انتخاب هیأت مرکزی حل اختلاف و رسیدگی به شکایات و يك نفر از اعضای شورای اسلامی شهر مرکز استان به انتخاب شورا.

تبصره ۱ - در صورتی که موضوع مورد رسیدگی مربوط به شورای شهر مرکز استان باشد، نماینده

شورای شهر دیگری که از حیث جمعیت بزرگترین شهر استان محسوب می‌شود عضویت خواهد داشت.

تبصره ۲ - هیأت حل اختلاف و رسیدگی به شکایات استان در صورت نیاز و با تأیید هیأت مرکزی حل اختلاف و رسیدگی به شکایات می‌تواند نسبت به تشکیل هیأت حل اختلاف و رسیدگی به شکایات شهرستان مرکب از سه نفر به انتخاب هیأت استان اقدام نماید.

تبصره ۳ - دبیرخانه هیأت مرکزی در وزارت کشور می‌باشد و معاون سیاسی و اجتماعی وزیر کشور به عنوان دبیر هیأت خواهد بود.

هیأت در اولین جلسه یک رییس و یک نایب رییس از بین خود انتخاب خواهد نمود.

[۱۴۳] - به موجب قانون اصلاحی مصوب ۱۳۸۶/۸/۲۷ تبصره فوق الحاق گردید.

[۱۴۴] - به موجب قانون اصلاحی مصوب ۱۳۸۶/۸/۲۷ عدد «پانزده» به عدد «بیست» تغییر یافت.

[۱۴۵] - به موجب قانون اصلاحی مصوب ۱۳۸۶/۸/۲۷ تبصره فوق به عنوان تبصره یک اصلاح گردید.

[۱۴۶] - به موجب قانون اصلاحی مصوب ۱۳۸۲/۷/۶ ماده فوق جایگزین متن زیر گردید:

ماده ۸۰ - در صورتی که مصوبات شوراها مغایر با وظائف و اختیارات قانونی آنها و مغایر قوانین عمومی کشور باشد مسؤولان اجرائی مربوطه می‌توانند با ذکر مورد و به طور مستدل حداکثر ظرف ده روز از تاریخ ابلاغ مصوبه اعتراض خود را به اطلاع شورا رسانده و درخواست تجدید نظر نمایند. شورا موظف است یک هفته از تاریخ وصول اعتراض تشکیل جلسه دهد و به موضوع رسیدگی و اعلام نظر نماید. در صورتی که شورا در بررسی مجدد از رأی قبلی خود نسبت به مصوبه مورد اختلاف عدول ننماید موضوع به هیأت حل اختلاف استان ارجاع می‌شود. هیأت مزبور مکلف است ظرف ۱۵ روز به موضوع رسیدگی و اعلام نظر نماید. نظریه این هیأت در صورتی که در جهت لغو مصوبات شورای شهرها باشد در صورت تأیید هیأت مرکزی حل اختلاف قطعی و لازمالاجراء خواهد بود.

[۱۴۷] و ۱۴۸ - به موجب قانون اصلاحی مصوب ۱۳۸۶/۸/۲۷ تبصره‌های فوق الحاق گردید.

[۱۴۹] - به موجب قانون اصلاحی مصوب ۱۳۸۶/۸/۲۷ عبارت «ظرف یک‌ماه از تاریخ ابلاغ رأی» اضافه گردید.

[۱۵۰] - به موجب قانون اصلاحی مصوب ۱۳۸۶/۸/۲۷ ماده فوق جایگزین متن زیر گردید:

ماده ۸۲ - چنانچه هر یک از اعضاء شوراها موضوع این قانون شرایط عضویت را از دست داده و یا در انجام وظایف قانونی خود مرتکب قصور یا تقصیر شود یا اقدامی که موجب توقف یا اختلال در انجام وظایف شوراها گردد یا عملی خلاف شؤون اعضاء شورا انجام دهد به شرح زیر به صورت موقت یا برای مدت باقیمانده دوره شورا، سلب عضویت می‌گردد:

ماده فوق قبلاً به موجب قانون اصلاحی مصوب ۱۳۸۲/۷/۶ همراه با دو بند و دو تبصره جایگزین متن زیر گردیده بود:

ماده ۸۲ - سلب عضویت در مورد اعضاء شوراها روستا و بخش و شهرک، با تصویب هیأت حل اختلاف استان و در مورد شورای شهرها با پیشنهاد هیأت حل اختلاف استان و تصویب هیأت حل اختلاف مرکزی خواهد بود.

فرد یا افرادی که سلب عضویت می‌گردند می‌توانند به دادگاه صالح شکایت نمایند. دادگاه مذکور خارج از نوبت به موضوع رسیدگی و رأی آن قطعی و لازمالاجراء خواهد بود.

[۱۵۱] - به موجب قانون اصلاحی مصوب ۱۳۸۶/۸/۲۷ ماده فوق جایگزین متن زیر که جزئی از ماده(۸۲) مصوب ۱۳۸۲/۷/۶ می‌باشد گردید:

۱ - در مورد اعضاء شوراهای روستا و بخش به پیشنهاد شورای شهرستان و یا فرماندار و درمورد شورای شهر و شهرستان به پیشنهاد شورای استان و یا استاندار و تصویب شورای حل اختلاف استان.

۲ - در مورد اعضاء شورای استان به پیشنهاد شورای عالی استانها و یا استاندار و درمورد شورای عالی استانها به پیشنهاد وزیر کشور و تصویب هیأت حل اختلاف مرکزی.

تبصره ۱ - سلب عضویت اعضاء شورای مافوق موجب سلب عضویت از شورای مادون نمی‌گردد مگر به تشخیص هیأت حل اختلاف ذی‌ربط.

تبصره ۲ - فرد یا افرادی که سلب عضویت می‌گردند می‌توانند به دادگاه صالح شکایت نمایند. دادگاه مذکور خارج از نوبت به موضوع رسیدگی و رأی آن قطعی و لازم‌الاجراء خواهد بود.

[۱۵۲] - به موجب قانون اصلاحی مصوب ۱۳۸۶/۸/۲۷ شماره ماده فوق از «مکرر ۱» به «مکرر ۲» تغییر یافت.

[۱۵۳] - به موجب قانون اصلاحی مصوب ۱۳۸۲/۷/۶ ماده فوق الحاق گردید.

[۱۵۴] - به موجب قانون اصلاحی مصوب ۱۳۸۶/۸/۲۷ عبارت «در غیراین صورت ضمن لغو قرارداد و سلب عضویت دائم از شورا، پرونده به مراجع ذی‌صلاح ارسال می‌گردد.» به تبصره فوق اضافه گردید.

[۱۵۵] - این ماده با دو تبصره که به موجب قانون اصلاحی مصوب ۱۳۸۲/۷/۶ جایگزین ماده زیر گردیده بود؛

ماده ۷۴- شورای شهر و یا هر یک از اعضاء حق ندارند در نصب و عزل کارکنان شهرداری مداخله کنند و یا به آنها دستور بدهند.

به موجب قانون اصلاحی مصوب ۱۳۸۶/۸/۲۷ به عنوان ماده ۸۲ مکرر ۲ به این فصل منتقل گردید.

[۱۵۶] - به موجب قانون اصلاحی مصوب ۱۳۸۶/۸/۲۷ عبارت «در صورت ارتکاب نسبت به بررسی آن در هیأت حل اختلاف استان اقدام خواهد شد» به تبصره فوق اضافه گردید.

[۱۵۷] - این ماده به موجب قانون اصلاحی مصوب ۱۳۸۲/۷/۶ به شرح فوق الحاق و به موجب قانون اصلاحی مصوب ۱۳۸۶/۸/۲۷ شماره آن از «مکرر ۲» به «مکرر ۴» اصلاح گردید.

[۱۵۸] - به موجب قانون اصلاحی مصوب ۱۳۸۶/۸/۲۷ عبارت «روستا و» اضافه گردید.

[۱۵۹] - به موجب قانون اصلاحی مصوب ۱۳۸۲/۷/۶ عبارت «و شهرک» حذف گردید.

[۱۶۰] - به موجب قانون اصلاحی مصوب ۱۳۸۶/۸/۲۷ عبارت «وبخش» حذف گردید.

[۱۶۱] - به موجب قانون مصوب ۱۳۸۶/۸/۲۷ متن فوق جایگزین ماده(۹۲) سابق گردید و ماده اخیر به عنوان ماده(۹۶) به انتهای قانون منتقل گردید.

[۱۶۲] - شماره ماده فوق که به موجب قانون اصلاحی مصوب ۱۳۸۲/۷/۶ به عنوان ماده(۷۸ مکرر ۴) الحاق گردیده بود به موجب قانون اصلاحی مصوب ۱۳۸۶/۸/۲۷ به ماده(۹۳) اصلاح گردید و ماده(۹۳ سابق) با متن زیر حذف گردید:

ماده ۹۳- کلیه وجوه و سپرده‌های انجمن‌های منحل‌ده و شهرستان نزد بانکها و نیز اموال منقول و غیر منقول آنها حسب مورد در اختیارشوراهای اسلامی روستا و شهر قرار می‌گیرد تا در جهت عمران و آبادی و مصالح مردم همان محل صرف گردد.

[۱۶۳] - به موجب قانون اصلاحی مصوب ۱۳۸۶/۸/۲۷ واژه «عضو» اضافه گردید.

[۱۶۴] - شماره ماده فوق که به موجب قانون اصلاحی مصوب ۱۳۸۲/۷/۶ به عنوان ماده (۷۸ مکرر ۵) الحاق گردیده بود به موجب قانون اصلاحی مصوب ۱۳۸۶/۸/۲۷ به ماده (۹۴) و ماده (۹۴ سابق) به ماده (۹۷) اصلاح گردید.

[۱۶۵] - شماره ماده فوق که به موجب قانون اصلاحی مصوب ۱۳۸۲/۷/۶ به عنوان ماده (۷۸ مکرر ۶) الحاق گردیده بود به موجب قانون اصلاحی مصوب ۱۳۸۶/۸/۲۷ به ماده (۹۵) و ماده (۹۵ سابق) به ماده (۹۸) اصلاح گردید.

[۱۶۶] - به موجب قانون اصلاحی مصوب ۱۳۸۶/۸/۲۷ شماره ماده فوق از ماده (۹۲) به ماده (۹۶) تغییر یافت.

[۱۶۷] - به موجب قانون اصلاحی مصوب ۱۳۸۶/۸/۲۷ شماره ماده فوق از ماده (۹۴) به ماده (۹۷) تغییر یافت.

[۱۶۸] - ماده فوق به موجب قانون اصلاحی مصوب ۱۳۸۲/۷/۶ الحاق و به موجب قانون اصلاحی مصوب ۱۳۸۶/۸/۲۷ شماره آن از (۹۵) به (۹۸) تغییر یافت.